

Vihreät yrityslainat osana vastuullista pankkitoimintaa

Mikael TalviOja

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Opinnäytetyö

2022

Tekijä(t) Mikael TalviOja
Tutkinto Tradenomi
Raportin/Opinnäytetyön nimi Vihreät yrityslainat osana vastuullista pankkitoimintaa
Sivu- ja liitesivumäärä 36+5
<p>Pariisin ilmastosopimus solmittiin 12. joulukuuta 2015 ja sopimuksen tavoitteena on pitää maapallon keskilämpötilan nousu selvästi alle kahdessa asteessa suhteessa esiteolliseen aikaan ja pyrkiä toimiin, joilla lämpeneminen saataisiin rajattua alle 1,5 asteen. YK:n alla toimiva Maailman ilmatieteen järjestö (WMO), kuitenkin varoittaa nousevista hiilidioksidipäästöistä, sillä WMO:n laatiman raportin mukaan nykyiset toimet eivät riitä Pariisin ilmastosopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Suomen tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä, jonka jälkeen tavoitteena on olla hiilinegatiivinen. Ilmastotavoitteiden saavuttamisen on Suomessa ja globaalisti katsottu edellyttävän luopumista suurimmasta osasta fossiilisen energian käytöstä.</p> <p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, miksi pankkien olisi kannattavaa tarjota vihreitä yrityslainoja perinteisten yrityslainojen lisäksi sekä mitä etuja pankille on vihreiden yrityslainojen tarjoamisesta. Tämän lisäksi opinnäytetyön tarkoituksena oli tarkastella sitä, mitä vihreillä yrityslainoilla tarkoitetaan, millaisia eroavaisuuksia niihin sisältyy suhteessa tavallisiin yrityslainoihin sekä sitä, miten vihreiden yrityslainojen käytön tuomista positiivisista ympäristövaikutuksista voidaan varmistua, jotta välttyttäisiin viherpesulta. Opinnäytetyön teoriaosassa käytiin läpi, millaisia ympäristötavoitteita YK ja EU ovat asettaneet, vihreisiin yrityslainoihin liittyvää voimassa olevaa sääntelyä, pankkitoimintaan liittyviä riskejä sekä syvennyttiin vihreän yrityslainan käsitteeseen. Tutkimusosuus toteutettiin laadullisena puolistrukturoituna haastattelututkimuksena, jossa kahden haastateltavan haastattelut nauhoitettiin ja litteroitiin. Aineiston analyysissä käytettiin sisällönanalyysiä.</p> <p>Keskeisenä tutkimustuloksena on se, että vihreisiin yrityslainoihin liittyvänä haasteena voidaan pitää yhtenäisen sääntelyn puutetta. Yhtenäistä sääntelyä tarvittaisiin, jotta voitaisiin saavuttaa entistä tehokkaammin positiivisia ympäristövaikutuksia. Yritysten kiinnostus vihreitä yrityslainoja kohtaan on kasvussa, mutta tietoa vihreiden yrityslainojen saatavuudesta ja eduista pitäisi lisätä, jotta vihreiden yrityslainojen avulla voitaisiin vaikuttaa ilmastomuutoksen hillitsemiseen.</p>

Tekijä(t)

Mikael TalviOja

Asiasanat

Vihreä yrityslaina, vihreä rahoitus, ilmastonmuutos, ympäristövastuu

Sisällys

1	Johdanto.....	1
1.1	Aiheen tausta	1
1.2	Työn tavoitteet ja tutkimuskysymykset.....	3
1.3	Tutkielman rakenne.....	3
2	Vastuullisuus liiketoiminnassa.....	4
2.1	Yleistä	4
2.2	ESG-kriteerit.....	4
2.3	YK:n tavoitteet.....	5
2.4	EU:n tavoitteet	7
2.5	EU:n taksonomia-asetus.....	8
2.6	Päästökauppa	10
3	Luotonanto yrityksen ja pankin välillä.....	12
3.1	Yleistä	12
3.2	Pankkitoiminnan riskit	13
3.3	Luottoriski.....	13
3.4	ESG-riskit.....	14
3.4.1	Aineelliset riskit.....	15
3.4.2	Lainsäädännölliset riskit	15
3.4.3	Maineriskit	15
3.4.4	Teknologiset riskit.....	15
3.5	Riskienhallinta pankissa.....	16
4	Vihreät yrityslainat.....	18
4.1	Vihreän yrityslainan käsite	18
4.2	Raportointi.....	19
4.3	Läpinäkyvyys	21
4.4	Hinnoittelu	22
5	Tutkimuksen toteutus	23
5.1	Tutkimuksen metodit ja aineistonkeruu.....	23
5.2	Analyysimenetelmä.....	24
6	Tulokset.....	26
6.1	Tutkimuksen rakenne.....	26
6.2	Vihreät yrityslainat.....	26
6.3	Hyödyt pankeille.....	28
6.4	Haasteet.....	28
6.5	Pohdintaa tuloksista	29

7 Yhteenveto	30
Lähteet.....	32
Liitteet	36
Liite 1.....	36

1 Johdanto

1.1 Aiheen tausta

Pariisin ilmastopöytäsohimus solmittiin 12. joulukuuta 2015, ja se astui voimaan marraskuussa vuonna 2016. Pöytäsohimus täydentää vuonna 1992 solmittua YK:n ilmastomuutosta koskevaa pöytäsohimusta. Pariisin ilmastopöytäsohimuksen tavoitteena on pitää maapallon keskilämpötilan nousu selvästi alle kahdessa asteessa suhteessa esiteolliseen aikaan ja pyrkiä toimiin, joilla lämpeneminen saataisiin rajattua alle 1,5 asteen. (Ympäristöministeriö 2022a).

YK:n alla toimiva Maailman ilmatieteen järjestö (WMO), kuitenkin varoittaa nousevista hiilidioksidipäästöistä. WMO:n laatiman raportin mukaan nykyiset toimet eivät riitä Pariisin ilmastopöytäsohimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Suomen tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä, jonka jälkeen tavoitteena on olla hiilinegatiivinen. (Valtioneuvosto 2022). Ilmastotavoitteiden saavuttamisen on Suomessa ja globaalisti katsottu edellyttävän luopumista suurimmasta osasta fossiilisen energian käyttöä. (BIOS 2022). Aihe on ajankohtainen, koska Ukrainaan kohdistuneen Venäjän hyökkäyksen myötä tarve siirtyä puhtaaseen energiaan nopeasti on nyt suurempi ja selkeämpi kuin koskaan (Euroopan komissio 2022). Energiasisällössä mitattuna noin 90% fossiilisista energiavirroista tulee Suomeen Venäjältä. Venäjän halpa tuontenergia ei ole kannustanut valtioita ja yrityksiä investoimaan uusiutuvaan energiaan. Aihe on mielenkiintoinen, koska ilmastotavoitteet ja tavoite irtautua Venäjän energiavirroista ovat osin yhteneväiset. Venäläisestä fossiilienergiasta luopumisen on aiemmin ennakoitu tapahtuvan vähitellen seuraavan 10-20 vuoden aikana sitä mukaa, kun riittävän edullisia vähähiilisiä teknologioita saadaan käyttöön. Venäjän hyökkäyksen takia EU:n energiakauppaa Venäjän kanssa halutaan vähentää mahdollisimman nopeasti (BIOS 2022).

Uusiutuvaan energiaan on investoitu tähän asti liian vähän. Investointien uusiutuvaan energiaan on kolminkertaistuttava seuraavien vuosien aikana, jotta tavoitteet hiilineutraaliudesta saavutettaisiin (IEA 2021). EU:n alueella vuonna 2021 rakennetut uudet tuulivoimalat ovat alle puolet siitä mitä ilmastotavoitteiden osalta olisi pitänyt rakentaa. BIOS-tutkimusyksikön mukaan tuulivoima on Suomelle paras tapa kasvattaa omavaraista fossiilitonta energiantuotantoa nopealla aikataululla. Tulevaisuudessa Suomi voisi myös myydä ylimääräistä sähköä ulkomaille (BIOS 2022).

Yritysjohdolla ei ole useinkaan aikaa suunnitella yrityksen hiilijalanjäljen pienentämistä. Vihreät investoinnit on jätetty usein tekemättä, koska ne on koettu kalliiksi ja vaikeiksi toteuttaa (Lampikoski & Sippo 2013. s. 29). Päätöksiä ohjaa ajoittain kvartaalimainen ajatusmalli, jossa yrityksen neljännesvuoden tulosta halutaan parantaa suhteessa neljän kuukauden takaiseen. Pitkän aikavälin investoinnit puuttuvat, koska niistä saatavat hyödyt näkyisivät vasta vuosien

päässä tulevaisuudessa (Thompson 2021 s.14). Toimintaympäristössä voidaan nähdä olevan uusi kannustin. Sähkön hinta alkoi nousta Euroopassa merkittävästi syksyllä 2021 (Tilastokeskus 2022), jonka vuoksi paljon energiaa vievien toimintojen hinnat ovat nousseet merkittävästi. Esimerkiksi talonyhtiön energiaremontista koituvat säästöt ovat investointia suuremmat (Handelsbanken 2022b). Suomessa yritysten kiinnostus vastuullisuuteen on jatkuvasti vahvistunut, ja vastuullisuus kytkeytyy yhä voimakkaammin yrityksen arvomuodostukseen ja kilpailukykyyn. Tänä päivänä valtaosa suomalaisista yrityksistä kokee, että vastuullisuudesta saatava liiketoimintahyöty on suurempi kuin sen varmistamiseen kuluvat resurssit. Vastuullisuus nähdäänkin yhä useammin kuluerän sijaan investointina, joka kiinnostaa myös sijoittajia (Sitra 2022).

Energiatehokkaat ratkaisut ja muut kestävän kehityksen hankkeet vaativat rahoitusta. Pankeilla on merkittävä yhteiskunnallinen rooli rahoituksen välityksessä (Suomen Pankki 2022). Pankit ovat tuoneetkin markkinoille lainatuotteita, jotka on tarkoitettu vihreiden hankkeiden rahoittamiseen. Vihreiden yrityslainojen myöntäminen on yksi konkreettisista keinoista, joilla sekä pankki että asiakasyritys voivat edistää omaa vastuullisuuttaan. Vihreän yrityslainan myöntämisen vaatimuksena on, että investointi on ympäristölle hyödyllinen ja se täyttää sille asetetut vaatimukset (Nordea 2020).

Kriisistä voi syntyä myös positiivisia muutoksia. Esimerkiksi vuonna 1970-luvulla Alankomaissa oli paljon autoilun vastaista liikehdintää, koska liikennekuolemat kasvoivat ja autot veivät tilaa kävelijöiltä ja pyöräilijöiltä. Tuolloin alkoi myös öljykriisi, jonka takia autoilu sunnuntaina kiellettiin ja nopeusrajoituksia alennettiin. Autolla liikkumista rajoitettiin erilaisilla päätöksillä, joiden takia pyöräilyn suosio kasvoi. Alankomaissa pyöräily on tänäkin päivänä erittäin suosittua (Bruno 2021). Vastaavasti nyt käynnissä oleva energiakriisi saattaa olla Euroopalle myös mahdollisuus pysyvälle muutokselle, jossa uusiutuvan energiantuotannon määrää kasvatetaan pysyvästi.

Vauraiden maiden G20-ryhmä on ehdottanut, että kansainvälisten ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi on vihreisiin hankkeisiin ohjattava 6 biljoonaa dollaria vuosittain. Pariisin ilmastopöytäkirja allekirjoitettiin 2015 joulukuussa, jonka jälkeen pankit ovat ottaneet käyttöön vihreitä toimintatapoja ja tuotteita, joilla voilla voidaan edesauttaa ilmastopöytäkirjan tavoitteiden saavuttamista. Vauraiden maiden G20-ryhmä on ehdottanutkin, että kansainvälisten ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi vihreisiin hankkeisiin ohjattaisiin 6 biljoonaa dollaria vuosittain. Vihreillä lainoilla voidaan vaikuttaa positiivisesti ilmastomuutoksen luomiin haasteisiin. Esimerkiksi uusiutuvan energian käyttöönottoa rahoittamalla voidaan vähentää fossiilisista polttoaineista syntyviä päästöjä (Thompson 2021 s. 8, 29, 52, 53). Tässä tutkielmassa käsitellään vihreitä yrityslainoja, joilla rahoitetaan kestäviä ja ympäristöystävällisiä hankkeita. Vihreän yrityslainan myöntämisen edellytyksenä on se, että lainan käyttötarkoitukseen liittyvä ympäristöhyöty voidaan osoittaa (Nordea 2020).

1.2 Työn tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Yksittäisenkin toimijan epärehellisyys viherpesutarkoituksessa voisi viedä markkinoilta luottamusta vihreiden lainojen osalta, jonka vuoksi työssä käydään läpi sitä, miten varmennetaan, että laina kohdennetaan oikeaan käyttötarkoitukseen. Rahoituslalle on säädetty vastuullisuutta koskevaa sääntelyä ja lainsäädäntöä (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus kestävyyteen liittyvien tietojen antamisesta rahoituspalvelusektorilla 2019/2088/EU), jonka merkitystä käsitellään työssä. Läpinäkyvyyttä yritysten ympäristövaikutuksiin lisätään tällä hetkellä EU:ssa, joten pankkien on huomioitava uudet asetukset toiminnassaan.

Näin ollen tämän opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, miksi pankkien olisi kannattavaa tarjota vihreitä yrityslainoja perinteisten yrityslainojen lisäksi sekä mitä etuja pankille on vihreiden yrityslainojen tarjoamisesta. Työssä käsitellään vihreän yrityslainan käsitettä, eroavaisuuksia normaaleihin yrityslainoihin nähden sekä minkälaisia vihreitä yrityslainoja pankeilla on tarjolla. Lisäksi tutkielmassa tarkastellaan sitä, miten vihreiden yrityslainojen käytön tuomista positiivisista ympäristövaikutuksista voidaan varmistua, jotta vältyttäisiin viherpesulta sekä sitä, minkälainen on vihreiden yrityslainojen tulevaisuus.

1.3 Tutkielman rakenne

Ensimmäinen pääluke on johdanto aiheeseen, jossa esitetään aiheen taustaa ja käydään läpi tutkimuskysymykset. Toisessa pääluvussa tarkastellaan, mitä on vastuullinen liiketoiminta ja minkälaisia kasainvälisiä velvoitteita yritysten vastuullisuuteen kohdistuu. Kolmannessa pääluvussa käsitellään pankkitoiminnan teoriaa ja luottoihin kohdistuvia riskejä. Luku käsittelee erityisesti ilmastonmuutoksesta koituvia riskejä pankeille. Neljäs pääluke koskee vihreitä yrityslainoja käsitellen tarkemmin vihreän yrityslainan käsitettä sekä siihen sisältyvää raportointivelvollisuutta ja läpinäkyvyyttä. Viidennessä pääluvussa esitellään tutkimuksen empiirisen osan toteutusta, joka tehtiin haastattelututkimuksena. Kuudennessa luvussa käydään läpi tutkimuksen tuloksia ja seitsemännessä pääluvussa tutkielman johtopäätöksiä.

2 Vastuullisuus liiketoiminnassa

2.1 Yleistä

Vastuullisuus liiketoiminnassa tarkoittaa liiketoiminnan harjoittamista ilman, että se aiheuttaa negatiivisia vaikutuksia ympäristölle tai yhteiskunnalle. Yleisesti ottaen vastuullinen liiketoiminta voidaan jakaa kahteen osa-alueeseen, jotka ovat liiketoiminnan vaikutukset ympäristölle sekä liiketoiminnan vaikutukset yhteiskunnalle. Vastuullisen liiketoimintastrategian tavoitteena on saada aikaan positiivinen vaikutus ainakin toisella yllä mainituista osa-alueista. Mikäli vastuullisuutta ei huomioida, voi toimijan toiminta aiheuttaa vastaavasti päinvastaisen vaikutuksen samoille osa-alueille. Vastuulliset yritykset ottavat huomioon monenlaisia ympäristöllisiä, taloudellisia ja sosiaalisia tekijöitä tehdessään päätöksiä, kuten esimerkiksi toiminnasta koituvat hiilidioksidipäästöt ja oikeudenmukaisen palkanmaksun. Näin organisaatiot voivat vaikuttaa siihen, että toiminta säilyy kannattavana myös pitkällä aikavälillä. Toimijoiden vastuullisuusstrategiat voivat usein olla samankaltaisia, mutta harvoin samanlaisia. Vastuullisen liiketoiminnan strategiat ovat yksilöllisiä jokaiselle toimijalle, koska ne liittyvät toimijan tavoitteisiin ja arvoihin (Harvard Business School 2018).

Liiketoiminnasta voidaan tehdä vastuullisempaa esimerkiksi käyttämällä kestäviä materiaaleja valmistusprosessissa, optimoimalla toimitusketju kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi tai esimerkiksi tukemalla paikallisyhteisön nuoria. Tämä on tärkeää, koska vastuullisesti toimiva yritys voi menestyä paremmin (Harvard Business School 2018). Tutkimuksen mukaan vastuullisesti toimivien yritysten velka- ja pääomakustannukset ovat alhaisemmat (Bonini & Swartz 2014).

2.2 ESG-kriteerit

Yleisimpiä vastuullisuuskriteerejä kutsutaan ESG- kriteereiksi. Lyhenne muodostuu englanninkielen sanoista environment, social ja governance. Kriteereihin kuuluvat ympäristön, sosiaalisen vastuun ja hyvän hallintotavan huomioon ottaminen. Tärkeitä asioita ympäristön kannalta ovat esimerkiksi päästöjen pienentäminen ja ilmastonmuutoksen torjuminen. Sosiaalinen vastuu merkitsee ihmisoikeuksista huolehtimista ja oikeudenmukaista henkilöstöpolitiikkaa. Hyvä hallintotapa kattaa muun muassa verojen maksun ja korruption ehkäisemisen (Pörssisäätiö 2022.)

Kuva 1. (Hyrskke ym. 2020)

2.3 YK:n tavoitteet

YK:n laatimat kestävän kehityksen tavoitteet (*Sustainable Development Goals*) astuivat voimaan vuoden 2016 alussa ja tavoitteena on saavuttaa halutut muutokset vuoteen 2030 mennessä. Tavoitteita on 17 ja ne koskevat kaikkia YK:n jäsenmaita. Tarkoituksena on kääntää globaali kehitys uralle, jossa ihmisten hyvinvointi ja ihmisoikeudet, taloudellinen vauraus ja yhteiskuntien vakaus turvataan ympäristön kannalta kestävällä tavalla. Lisäksi tavoitteena on poistaa maailmasta äärimmäinen köyhyys sen kaikissa muodoissa. Kaikki kestävän kehityksen linkittyvät tiiviisti toisiinsa, joten tiettyä tavoitetta ei voi tavoitella toisen tavoitteen kustannuksella. Näihin 17 tavoitteeseen sisältyy esimerkiksi tavoite varmistaa, että kaikilla on saatavana edullista ja kestävää energiaa. Maailman energiantuotannosta 80 prosenttia on tuotettu fossiilisia energianlähteitä käyttäen, joten uusiutuvaa energiantuotantoa on kasvatettava lähivuosina huomattavasti. Toisena esimerkkinä yhdeksäs tavoite, jonka tavoitteena on uudistaa infrastruktuuria siten, että tuotantoprosessit ovat ympäristöystävällisiä ja kestäviä (Suomen YK-liitto 2022).

Vihreiden yritysrahoituksen avulla pankit voivat osaltaan edesauttaa useiden YK:n tavoitteiden saavuttamisessa. Tarjoamalla kestävästä kehityksestä tukevia rahoitustuotteita, voidaan edistää kestävästä taloudesta. Vihreillä lainoilla voidaan edistää tavoitteita 12, 13, 14, 15 (Osuuspankki 2021). Kahdestoista tavoite on varmistaa, että kulutus- ja tuotantotavat ovat kestäviä. Kolmastoista tavoite on toimia kiireellisesti ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia vastaan. Sään ääri-ilmiöt aiheuttavat suuria inhimillisiä- ja taloudellisia tappioita. Ensimmäinen alatavoite onkin parantaa kaikkien maiden

kykyä sopeutua ilmastoon liittyviin riskitekijöihin ja luonnonkatastrofeihin. Neljästoista tavoite koskee merta. YK:n luoman tavoitteen tarkoituksena on säilyttää merten tarjoamat luonnonvarat siten, että kalastusta rajoitetaan ja ekosysteemeistä pidetään huolta. Viidestoista tavoite puolestaan koskee maanpäällisten ekosysteemien vaalimista (Suomen YK-liitto 2022).

Agenda2030:n tavoitteiden saavuttaminen on maiden hallitusten vastuulla. Hallitukset ovat sitoutuneet laatimaan suunnitelman siitä, miten kestävä kehityksen tavoitteet saavutetaan. YK:lle on raportoitava suunnitelman edistymisestä. Suomessa hallitus laatii Suomea koskevan agenda2030- suunnitelman, joka annetaan valtioneuvoston selontekona eduskunnan käsiteltäväksi. Ensimmäisen toimeenpanosuunnitelman laati Sipilän hallitus vuonna 2017, jonka jälkeen Marinin hallitus laati päivitetyn suunnitelman vuonna 2020. Suomi oli vuonna 2022 ja vuonna 2021 kärkisijalla kansainvälisessä kestävä kehityksen maavertailussa, joka arvioi sitä, miten valtiot edistävät YK:n laatiman Agenda2030 tavoitteita. Ohjelman 17 tavoitteesta Suomi on saavuttanut tai on lähellä saavuttaa erityisesti sosiaaliseen kestävyteen liittyvät tavoitteet, jotka koskevat tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta yhteiskunnassa. Suomi on kuitenkin vielä kaukana tavoitteista, joita on asetettu ekologiseen kestävyteen liittyen (Valtioneuvoston kanslia 2022).

Valtion johdon lisäksi myös yksityisillä toimijoilla on entistä enemmän merkitystä tavoitteiden saavuttamiseksi. Yksityiseltä puolelta kaivataan vastuullista yritystoimintaa ja yksityistä rahoitusta hankkeiden rahoittamiseksi (Ulkoministeriö 2022.) YK:n kestävä kehityksen tavoitteet on otettu osaksi rahoitusalaan. YK:n luomilla tavoitteilla voidaan kansainvälisessä raportoinnissa osoittaa mitä osa-alueita toiminnalla voidaan parantaa. Esimerkiksi Handelsbankenin aktiivisesti hoidetun Handelsbanken Latina -rahaston tavoitteena on sijoittaa niihin yhtiöihin, jotka edesauttavat YK:n tavoitteiden saavuttamista rahaston toiminta alueella. Jokainen rahaston sijoitus arvioidaan ja dokumentoidaan. Rahasto arvioi mitä yhtiö tekee ja minkälaisia vaikutuksia yrityksen toiminnalla on (Handelsbanken 2022c).

Kuva 2. YK:n kestävän kehityksen tavoiteohjelma Agenda 2030 (YK 2022)

2.4 EU:n tavoitteet

EU:n ympäristövaatimukset ovat yksiä maailman tiukimmista ympäristötavoitteista. EU:lla ja sen jäsenmailla on suunnitelma siitä, mitä halutaan saavuttaa vuoteen 2050 mennessä.

Kohdennettujen tutkimusohjelmien, lainsäädännön ja rahoituksen avulla halutaan suojella EU:n kansalaisia ympäristöön liittyviltä paineilta sekä terveyttä ja hyvinvointia uhkaavilta riskeiltä. Tähän pyritään suojelemalla ja parantamalla EU:n luonnon pääomaa. Taloudellisesti EU halutaan muuttaa resurssitehokkaaksi, vihreäksi ja kilpailukykyiseksi vähähiiliseksi taloudeksi. EU:n päästöjen kannalta energian tuotantotavalla on erittäin paljon väliä. EU:n kasviuonekaasupäästöistä yli 75 % on peräisin energiantuotannosta ja -käytöstä. On ratkaisevan tärkeää, että EU:n energijärjestelmä irtautuu hiilestä, jotta voidaan saavuttaa vuoden 2030 ilmastotavoitteet, joihin kuuluu maailmanlaajuisten kasviuonepäästöjen merkittävä vähentäminen. Näin voidaan toteuttaa EU:n pitkän aikavälin strategiaa, jonka tavoitteena on saavuttaa hiilineutraalius vuoteen 2050 mennessä (Euroopan unioni 2022).

Kansainvälinen konsulttiyhtiö McKinsey & Company on listannut neljä toimea, joilla EU voisi vähentää päästöjen määrää nopeammalla aikataululla. Ensimmäinen toimi on nopeuttaa uusiutuvien energiahankkeiden luvanmyöntöprosessia. Pitkä luvanmyöntöprosessi viivästyttää rakennushankkeiden alkamista, jolloin uusiutuvan energian käyttöönotto viivästyy (McKinsey & Company 2022). Myös BIOS-tutkimusyksikkö ehdottaa, että Suomessa tarvittaisiin lisää resursseja uusituvan energiahankkeiden nopeuttamiseksi. Suomessa tuulivoimaloiden lisäämistä hidastaa tällä hetkellä

kaavoituksen, luvituksen ja valitusten käsittelyn resurssipula, jota voitaisiin helpottaa lisähenkilöstöllä ja hallinnon sujuvoittamisella (BIOS 2022). Toisena toimenä McKinsey & Company ehdottaa, että kotitalouksien ja yritysten energiatehokkuuden parantamista rahoitusohjelmien avulla. Näin ollaan Euroopassa myös toimittu. Vuonna 2021 Euroopan investointipankin ilmastotoimiin ja ympäristön kestävyttä edistäviin hankkeisiin suunnattujen investointien osuus nousi 27,6 miljardiin euroon (Euroopan investointipankki 2022). Kolmantena toimenä esitetään fossiilista polttoainetta kuluttavien teollisuusprosessien sähköistämistä. Neljäntenä toimenä ehdotetaan työvoiman kasvattamista aloilla ja tehtävissä, joita tarvitaan puhtaaseen energiaan siirryttäessä (McKinsey & Company 2022). Suomessa tämä on myös merkittävä ongelma. Ongelman ratkaisuksi ehdotetaan koulutuksen nopeaa lisäämistä (BIOS 2022).

Vihreä siirtymä on yksi Euroopan aluekehitysrahaston valtakunnallisista teemoista.

Ympäristöministeriö vastaa Suomessa siirtymän edistämisestä. Vihreä siirtymä tarkoittaa muutosta, jossa talous vahvistuu muun muassa vihreän teknologian, kestävän teollisuuden ja päästöjen vähentämisen kautta. Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR) myöntää rahoitusta julkisille ja yksityisille toimijoille, jotka voivat edistää vihreää siirtymää EU:ssa. Rahoitusta voivat hakea muun muassa yritykset, kunnat ja kuntayhtymät, muut alueelliset toimijat, korkeakoulut, tutkimuslaitokset sekä yhdistykset ja säätiöt (Ympäristöministeriö 2022b).

2.5 EU:n taksonomia-asetus

Yritysten vastuullisuutta on vaikea vertailla, jos yhtenäistä määrittelyä vastuullisuudelle ei ole. Taksonomialla tarkoitetaan Euroopan Parlamentin ja Neuvoston antamaa asetusta kestävästä sijoittamisesta helpottavasta kehyksestä ja asetuksen (EU) 2019/2088 muuttamisesta (852/2020, *taksonomia-asetus*). Taksonomia-asetuksen 2 artiklan mukaan *ympäristön kannalta kestäväällä sijoituksella* tarkoitetaan sijoitusta yhteen tai useampaan taloudelliseen toimintaan, joita pidetään tämän asetuksen nojalla ympäristön kannalta kestävinä. Taksonomia-asetuksessa nostetaan esiin, että tietyn taloudellisen toiminnan ympäristökestävyyden määrittämiseksi on vahvistettava tyhjentävä luettelo ympäristötavoitteista, jonka vuoksi asetusta kattaa kuusi ympäristötavoitetta. Tämän vuoksi asetuksessa määritellään kriteerit siitä, millainen toiminta on ympäristön kannalta kestävä. Taksonomia-asetuksen 9 artiklan ympäristökestävyyden kuusi tavoitetta ovat: 1) ilmastonmuutoksen hillintä, 2) ilmastonmuutokseen sopeutuminen, 3) vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävä käyttö ja suojelu, 4) siirtyminen kiertotalouteen, 5) ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen sekä 6) biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelu ja ennallistaminen.

Asetuksen 3 artiklan mukaan, jotta voidaan määrittää sijoituksen ympäristökestävyyden aste, taloudellista toimintaa on pidettävä ympäristön kannalta kestäväenä, jos kyseinen taloudellinen toiminta muun muassa edistää merkittävästi yhtä tai useampaa edellä mainittua 9 artiklassa asetettua ympäristötavoitetta. Merkittävää on havaita se, että edellä mainitusta kuudesta tavoitteesta vasta ilmastonmuutoksen hillintä ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen ovat tulleet voimaan 1.1.2022. Sen sijaan tavoitteita 3–6 sovelletaan vasta 1.1.2023 alkaen (Taksonomia-asetus 27 artikla). EU-tasolla on annettu kaksi liitettä, joilla täsmennetään, millä edellytyksillä taksonomia-asetuksessa mainittua taloudellista toimintaa pidetään ilmastonmuutoksen hillintää tai ilmastonmuutokseen sopeutumista merkittävästi edistävänä. Muiden tavoitteiden osalta vastaavia täsmennyksiä ei ole vielä annettu.

Taksonomia-asetuksen 10 artiklan mukaan taloudellista toimintaa pidetään *ilmastonmuutoksen hillintää merkittävästi edistävänä*, jos kyseinen toiminta edistää merkittävästi kasvihuonekaasujen pitoisuuksien vakiintumista ilmakehässä sellaiselle tasolle, jolla ihmisen toiminnasta ei aiheudu vaarallista häiriötä ilmastojärjestelmässä Pariisin sopimuksen pitkän aikavälin lämpötilatavoitteen mukaisesti, siten että vältetään tai pienennetään kasvihuonekaasupäästöjä tai lisätään kasvihuonekaasujen poistumia, myös prosessitai tuoteinnovointien avulla esimerkiksi parantamalla energiatehokkuutta tai tuottamalla uusiutuvaa energiaa.

Asetuksen 11 artiklan mukaan taloudellista toimintaa pidetään ilmastonmuutokseen sopeutumista merkittävästi edistävänä, jos kyseiseen toimintaan sisältyy sopeutusratkaisuja, joilla joko vähennetään merkittävästi nykyisen ilmaston ja odotetun tulevan ilmaston haitallisen vaikutuksen riskiä kyseiseen taloudelliseen toimintaan tai vähennetään merkittävästi kyseistä haitallista vaikutusta ilman, että lisätään riskiä haitallisesta vaikutuksesta ihmisiin, luontoon tai omaisuuteen tai kyseisessä toiminnassa esitetään sopeutusratkaisuja, joilla edistetään merkittävästi nykyisen ilmaston ja odotetun tulevan ilmaston haitallisen vaikutuksen riskin ehkäisemistä tai vähentämistä ihmisiin, luontoon tai omaisuuteen ilman, että lisätään riskiä haitallisesta vaikutuksesta muihin ihmisiin, luontoon tai omaisuuteen.

Eri kaupalliset toimijat ovat luoneet omia pisteytysjärjestelmiä, joilla voidaan arvioida yrityksen vastuullisuutta. Pisteytysjärjestelmät ovat olleet erilaisia, joten niiden tuloksia on ollut vaikea arvioida keskenään. Taksonomian tavoitteena on luoda yritysten vastuullisuuden arvioinnista yhtenäinen. Yrityksen toiminnan ei tarvitse olla kaikkien osa-alueiden perusteella taksonomian mukaista, koska yrityksiä ei jaeta kahteen ryhmään, jossa toiminta joko on taksonomian mukaista tai ei. Arviointi perustuu toimiin, joita yrityksessä on tehty. Taksonomia koskee toistaiseksi vain ympäristövastuuta, mutta sen ulkopuolella on toistaiseksi vielä sosiaalinen ja hallinnollinen vastuu (Finanssiala 2022).

Vihreän yrityslainan myöntämisen edellytyksenä on, että laina käytetään vihreään käyttötarkoitukseen. Taksonomian avulla pankkien arvio siitä mikä arvioidaan vihreäksi olisi yhtenäinen. Ilman yhtenäistä luokittelua, arvio rahoituksen vihreydestä olisi pankkien itsensä luomaa.

2.6 Päästökauppa

Päästökaupalla tarkoitetaan taloudellista ohjauskeinoa, jonka avulla päästölle luodaan hinta, minkä on tarkoitus ohjata päästöjen vähentäminen sinne, jossa se on kustannustehokkainta toteuttaa (Tieteen termipankki, päästökauppa). Päästökaupan tarkoituksena on, että talousalueen kasvihuonepäästöt pysyvät asetetuissa tavoitteissa. EU:n päästökauppa koskee toistaiseksi teollisuus- ja energiantuotantolaitoksia sekä Euroopan sisäistä lentoliikennettä. EU suunnittelee omaa päästökauppajärjestelmää meri- ja tieliikenteeseen. Päästökauppajärjestelmä kattaa yli 40 prosenttia koko EU:n kasvihuonekaasupäästöistä ja Suomessa hieman alle puolet kasvihuonekaasupäästöistä (YLE 2022.).

Yritykset saavat osan päästöoikeuksista ilman kuluja ja osan huutokaupasta. Huutokauppaaminen on pääasiallinen tapa laskea päästöoikeudet liikkeelle markkinoille. Hieman yli puolet päästöoikeuksista on lähtökohtaisesti tarkoitettu huutokaupattavaksi. Käyttämättömillä päästöoikeuksilla voidaan käydä kauppaa päästöoikeuspörseissä. Tilisiirrot tapahtuvat jäsenvaltioiden yhteisessä järjestelmässä, unionin rekisterissä. Paljon fossiilisia polttoaineita käyttävät yritykset joutuvat ostamaan lisää päästöoikeuksia, jolloin päästöoikeuden hinta määräytyy kysynnän ja tarjonnan mukaan pörssissä. Saastuttava yritys joutuu maksamaan päästöistään (Työ ja elinkeinoministeriö 2022).

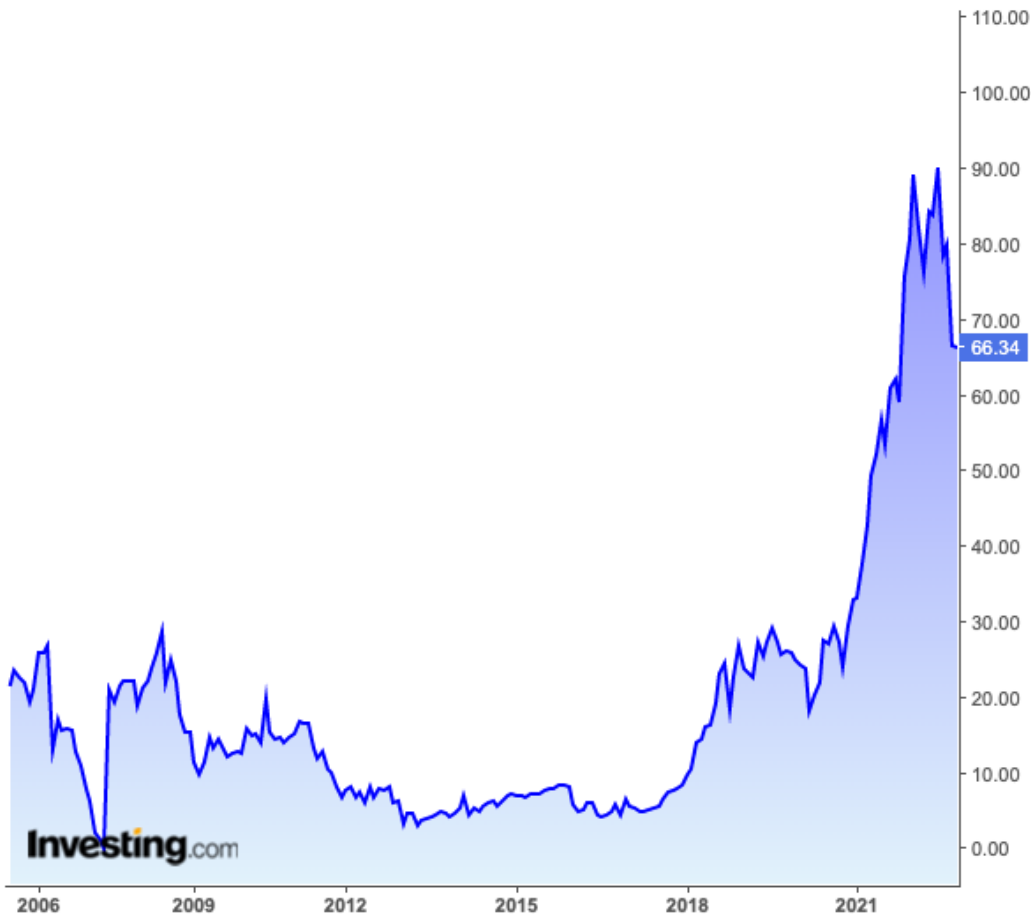
Päästökaupan tavoitteena on vähentää päästöjä sieltä mistä se on kannattavinta. Tavoitteena on ohjata yrityksiä tekemään investointeja, jotka vähentävät niiden päästöjä ilmakehään. (Työ ja elinkeinoministeriö 2022). Päästökauppa on vähentänyt päästöjä ja tuonut uutta teknologiaa alalle. Suomalaisten käyttämä sähkö on ollut aiempaa puhtaampaa. Päästökaupalla on ollut merkittävä rooli siirtymisessä uusiin energialähteisiin (YLE 2022).

Suurin haaste kestävän rahoituksen yleistymiselle on kuitenkin maailmanlaajuisen päästökaupan puute. Eri markkinat ympäri maailmaa ovat luoneet omia päästökauppamarkkina-alueitaan, mutta yhtenäinen markkina on poliittisten erimielisyyksien takia ollut mahdottomuus. Maailmanlaajuinen kansainvälinen päästökauppa olisi hyödyksi koko maailmalle, koska yhtenäinen hinta hiilidioksidipäästöille ohjaisi taloutta kohti vähäpäästöisempää taloutta. Nykyiset päästökaupat ovat edesauttaneet yritysten turhien päästöjen karsimista ja kannustaneet vihreisiin investointeihin. Päästöluvat

eivät saa kuitenkaan maksaa liikaa, koska muuten tuotantoa siirretään päästökauppa alueen ulkopuolelle. Kehittyvissä maissa sama tuotanto saattaa aiheuttaa huomattavasti suuremmat päästöt. Kansainvälinen päästökauppasopimus voisi estää tuotannon siirtämisen päästökauppa-alueen ulkopuolelle (The Economist 2022).

Published on Investing.com, 14/Oct/2022 - 10:40:26 GMT, Powered by TradingView.

Carbon Emissions Futures, United Kingdom, London:CFI2Z2, M

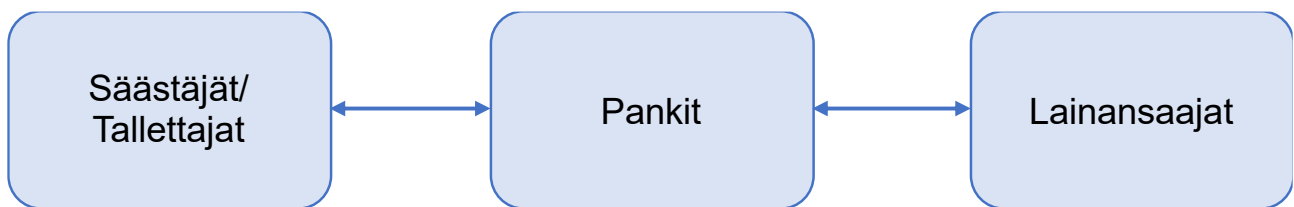
Kuva 3. Päästöoikeuden hinta (Investing.com 2022.)

Päästöoikeuden hinta on ollut EU:ssa kovassa nousussa vuonna 2022. Nousun taustalla on ollut talouden nopea elpymineen korona pandemiasta. Se on lisännyt maakaasun ja kivihiilen kulutusta, jonka johdosta päästöoikeuksille on ollut enemmän kysyntää. Hinnannousun taustalla on myös odotukset EU:n kiristyvistä ilmastopolitiikasta, joka pienentäisi päästöoikeuksien tarjontaa entisestään (YLE 2022).

3 Luotonanto yrityksen ja pankin välillä

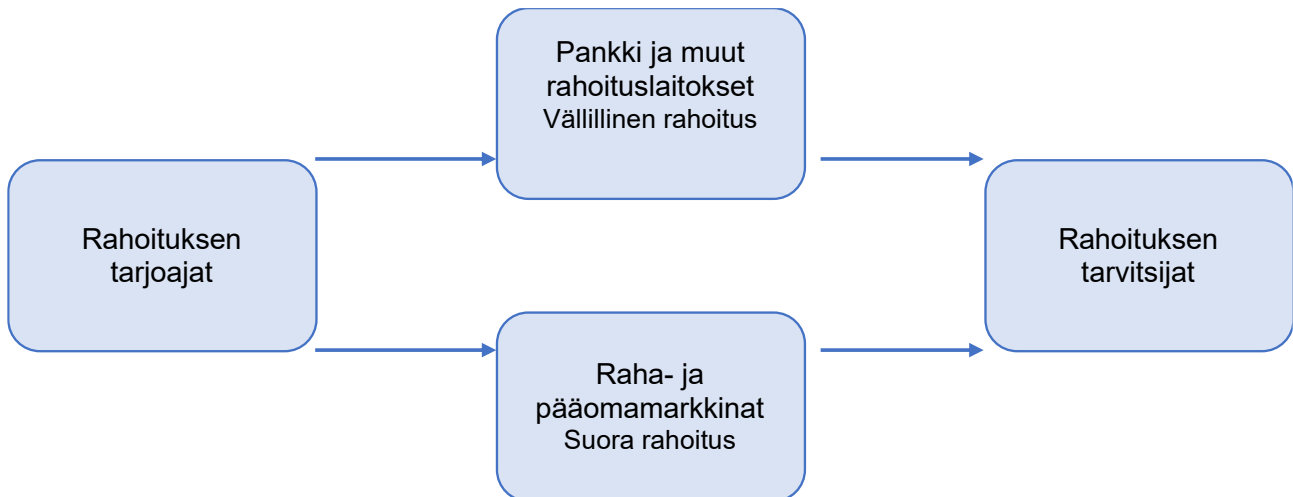
3.1 Yleistä

Pankkitoiminnan ydin muodostuu rahoituksen välityksestä, jolla tarkoitetaan pankin roolia tallettajien ja lainansaajien välillä. Kansantalouden eri talousyksiköiden tulot eivät useinkaan riitä kattamaan haluttuja menoja. Yrityksille on tavanomaista sitoa pääosa varallisuudestaan fyysisiin rakenteisiin ja varastoihin, jolloin uudet hankinnat edellyttävät lähes jatkuvasti vieraan pääoman käyttöä ainakin osana kokonaisrahoitusta. Niin yksityisillä, yrityksillä kuin julkisyhteisöilläkin on lyhyt- tai pitkäaikaista rahoitusvarojen yli- tai alijäämäisyyttä. Rahoituksenvälittäjien, kuten pankkien, tehtävänä on yhteensovittaa toimijoiden erilaiset rahoituksen tarpeet (Kontkanen 2015. s.11).

Kuva 4. Pankkitoiminnan päätehtävä (Casu ym. 2015. s.4)

Rahoituksen välityksen ohella rahoitusmarkkinat tarjoavat mahdollisuuden jakaa riskejä eri osapuolten, eli rahoituksen tarvitsijoiden ja sijoittajien, kesken. Rahoitusmarkkinoiden tarjoama hintainformaatio helpottaa päätöksentekoa. Lisäksi rahoitusmarkkinat tehostavat talouden toimintaa tarjoamalla likviditeetti- ja maksuliikennepalveluja. Yritykset tarvitsevat oman pääoman lisäksi vierasta pääomaa rahoittaakseen uusia investointeja, käyttöpääomaa ja yritysostoja sekä turvaamaan rahoituksen riittävyyttä pitkällä aikavälillä. Käyttötarkoituksen mukaan yritysluotot voidaan jakaa euro- tai valuuttamääräisiin luottoihin, luotolliseen tiliin sekä rahoitus limiittiin. Laina-ajan perusteella luotot voidaan jakaa kolmeen eri ryhmään. Alle vuoden pituiset luotot ovat lyhytaikaisia luottoja. Keskipitkät luotot ovat 1-5 vuoden pituisia ja siitä pidemmistä luotoista puhutaan pitkinä luottoina (Kontkanen 2015. s.45).

Kuva 5. Rahoituksen välitys (Kontkanen 2015. s.46).

Rahoitusjärjestelmän tehtävänä on ohjata rahoitusta tuottavimpaan käyttöön. Rahoituksella voi olla johtava rooli investointien kohdentamisessa kestäville yrityksille ja projekteille. Vihreän siirtymän kannalta olennaista on, että rahavirtoja ohjaamalla voidaan nopeuttaa siirtymistä vähähiilisempään liiketoimintaan ja kiertotalouteen. Kohdevalinnallaan luotonantaja tai sijoittaja voi ohjata yrityksiä luomaan kestäviä käytäntöjä (Schoenmaker & Schramade 2019. s.3,4).

3.2 Pankkitoiminnan riskit

Pankin tavoitteena on voittojen tuominen pankille, johon sisältyy riskinottoa. Yksittäisen pankin kohdalla riskin toteutuminen saattaa vaikuttaa negatiivisesti myös muiden pankkien tilanteeseen (Kontkanen 2015. s.86). Yhteiskunnan kannalta on olennaista, että luottamus pankkeihin säilyy ja niiden toiminta jatkuu normaalisti. Tuottojen ja riskin kulkiessa käsikädessä, riskinottohalukkuus kasvaa. Pankkien on tiedostettava mahdolliset riskit ja huolehdittava, että riskien realisoituessa pankki kestää mahdolliset tappiot (Casu ym. 2015. s.329).

3.3 Luottoriski

Pankkitoiminnan keskeisimpänä riskinä on luottoriski, joka liittyy epävarmuuteen luotonottajan kyvyistä maksaa luotto takaisin. Luottoriski on luottolaitostoiminnan keskeisin riski, koska pankkien vakaavaraisuutta laskettaessa luottoriskin osuus kokonaisriskistä saattaa olla jopa 70 prosenttia (Kontkanen 2015. s.87). Luottoriskiä voidaan seurata katsomalla keskitasoisten lainojen suhdetta pankin kokonaisuusvarallisuuteen. Pankki voi laskea luottoriskiä, alentamalla tätä lukua. Mikäli keskitasoisten lainojen määrä ei ole tiedossa, voidaan käyttää myös muita alle listattuja tunnuslukuja (Casu ym. 2015. s.346).

- lainat yhteensä / varat yhteensä
- maksuvaikeuksissa olevat lainat / lainat yhteensä
- luottotappiot / lainat yhteensä
- luottotappiovaraukset / varat yhteensä
- lainat yhteensä / talletukset yhteensä

Kuva 5. Tunnuslukuja luottoriskin määrittelemiseksi (Casu ym. 2015. s.346).

Yllä mainittujen tunnuslukujen lisäksi voidaan mitata sitä, ovatko lainat painottuneet jollekin tietylle alueelle tai sektorille. Lainakannan nopea kasvu nostaa myös luottotappioriskiä (Casu ym. 2015. s.346). Pankin on osoitettava vakaavaraisuutensa arvioimalla luottokantansa luottoriskiä. Pankki voi valita kahdesta arviointimenetelmästä, joista ensimmäinen menetelmä on viranomaisten määritelmiin riskipainoihin perustuva standardimenetelmä (standardized approach), joka perustuu lainasäädännössä asetettuihin parametreihin ja ottaa huomioon myös mahdolliset ulkoiset luottoluokitukset. Toinen menetelmä on sisäiseen luottokelpoisuusluokitukseen (internal rating based, IRB) perustuva menetelmä, joka perustuu asiakaskohtaiseen arviointiin (Kontkanen 2015. s.89).

3.4 ESG-riskit

Ilmastonmuutoksen huomioimatta jättäminen vahingoittaa viime kädessä talouskasvua. Ympäristölle haitallinen toiminta seuraavien vuosikymmenien aikana aiheuttaisi maailmanlaajuisen taloustaantumaa ja bruttokansantuotteen romahduksen. Tilannetta olisi erittäin vaikea tai mahdotonta korjata. Pitkän aikavälin kasvustrategian kannalta ilmastonmuutos tulisi estää mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Ilmastonmuutos voidaan oikeilla toimilla torjua siten että se ei rajoita köyhien tai rikkaiden maiden talouskasvua. Kulut jäävät halvemmaksi, mitä aiemmassa vaiheessa ilmaston muutosta vastaan toimitaan (Thompson 2021 s.55-57).

Ilmastonmuutos aiheuttaa monenlaisia riskejä rahoitusmarkkinoille. Riskit voidaan jakaa kolmeen alaryhmään. Aineelliset riskit pitävät sisällään suorat taloudelliset tappiot, jotka johtuvat esimerkiksi tulvien ja myrskyjen aiheuttamista tuhoista. Transitionriskit syntyvät kun toimijat muuttavat toimintaansa vähähiilisemmäksi. Kolmantena ovat vastuuriskit, jotka syntyvät ilmastonmuutoksen aiheuttamista tappiosta. Esimerkiksi vakuutuksen haltijat hakevat korvauksia vakuutusyhtiöltä. Mikäli vakuutusta ei ole eikä velallisella ole maksukykyä, saattaa pankki joutua kantamaan merkittävän tappion (Thompson 2021 s.57-59).

3.4.1 Aineelliset riskit

Ilmaston lämpeneminen aiheuttaa suoria aineellisia riskejä. Jäätiköiden sulaminen nostaa merenpintaa, jonka takia rakennusten on vaarana jäädä merenpinnan alapuolelle. Pankin näkökulmasta tämä tarkoittaa sitä, että vakuutena olevat kiinteistöt voivat jäädä merenpinnan alapuolelle ellei niitä turvata muulla keinoin. Jo nyt voidaan nähdä tulvien, myrskyjen, maastopalojen ja kuivuuden aiheuttamista tuhoista omaisuudelle. Näiden sään ääri-ilmiöiden ennustetaan lisääntyvän entisestään tulevaisuudessa. Aineellisten tappioiden yleistyessä ne hinnoitellaan luottojen hintaan riskipreemiona, joka nostaisi pääoman hintaa tulevaisuudessa. Velallinen kärsisi maksamalla korkeampia korkoja ja vakuutusmaksuja. Pankille toimintaympäristö tulisi arvaamattommaksi ja riskisemmäksi (Thompson 2021 s.58).

3.4.2 Lainsäädännölliset riskit

Päästörajoitukset tiukentuvat pitkällä aikavälillä ja uusia poliittisia päätöksiä päästöjen suhteen tullaan luultavasti säätämään. Tulevaisuudessa vastuullisuuden osalta sääntelyn määrä voi tulla kasvamaan suhteessa nykyiseen. Näin ollen toimija, joka ei vähennä päästöjään voi joutua taloudellisiin ongelmiin maksaessaan sanktioita päästöistään. Tiettyjä tuotteita tai toimintatapoja voidaan jopa ääritapauksissa kieltää. Tulevaisuudessa vastuullisuuden osalta regulaatioita voi olla entistä enemmän eri toimialoilla (Thompson 2021 s.58,164).

3.4.3 Maineriskit

Yrityksen maine saattaa kärsiä, mikäli se ei toiminnassaan huomioi aiheuttamiaan päästöjä. Tällöin asiakkaiden toimintatavat ja ostokäyttäytyminen voivat muuttua. Kuluttajat saattavat olla ostamatta tiettyjä tuotteita verrattuna aiempaan ostokäyttäytymiseen. Yrityksen voi olla myös vaikea saada rahoitusta toiminnalleen yhtä helposti kuin ennen, mikäli pankit eivät halua tehdä yhteistyötä kyseisen yrityksen kanssa. Yrityksellä voi olla myös vaikeaa motivoida ja sitouttaa työntekijöitään, mikäli yrityksen toimintatavat koetaan henkilöstön keskuudessa vastenmieliseksi (Thompson 2021 s.59).

3.4.4 Teknologiset riskit

Toimijoiden on kehitettävä toimintaansa pitkällä aikavälillä ja siirryttävä tarvittaessa uuteen teknologiaan. Vanhasta teknologiasta voidaan joutua siirtymään nopeasti uuteen teknologiaan, joka voi johtaa tappioihin. Muutos voi tapahtua teknologian nopean kehityksen takia erittäin nopeasti ja siihen myöhäinen reagoiminen tulee kalliiksi. Yrityksille voi tulla tappioita omaisuserien suunniteltua aiemmista alaskirjauksista ja uuden tekniikan käyttöönottamisesta (Thompson 2021 s.57-58).

3.5 Riskienhallinta pankissa

Pankkitoimintaa on perinteisesti säännelty voimakkaasti. Sääntelyä on muokattu ja lisätty pankkitoiminnan monipuolistuessa ja etenkin vuoden 2008 finanssikriisin jälkeen. Pankkien vakavaraisuuden eli niiden omien pääomien suhteellisen määrän sääntely on keskeinen väline rahoitusmarkkinoiden vakauden turvaamisessa (Kontkanen 2015 s.85.) Luottolaitoslakiin (610/2014) sisältyy oma lukunsa luottolaitosten riskienhallinnasta (9 luku). Luottolaitoslain 9:1:n mukaan luottolaitos ei saa ottaa niin suurta riskiä, että siitä aiheutuu olennaista vaaraa luottolaitokselle.

Nykyaikaisten riskienhallintaprosessien ja -strategioiden tärkeimpiin osatekijöihin kuuluvat riskien tunnistaminen, mittaaminen ja seuranta. Rahoituslaitoksessa tulisi olla yhtenäinen riskienhallintakulttuuri, joka ulottuisi organisaation kaikkiin yksiköihin. Korke- ja luottoriski ovat avainasemassa pankin riskienhallinnassa (Casu ym. 2015. s.354). Pankit altistuvat myös yhä enemmän ulkoisille tapahtumille, joihin se ei ole voinut vaikuttaa riskienhallinnassaan. Tällaisia ulkoisia tapahtumia ovat esimerkiksi luonnonkatastrofit, poliittiset katastrofit ja suuret makrotaloudelliset muutokset. Näiden riskien hallinta edellyttää toisenlaista lähestymistapaa, jossa esimerkiksi ESG-riskit pyritään tunnistamaan ennen niiden tapahtumista. Kun riskit huomataan etukäteen, on niiden aiheuttamia vaikutuksia mahdollista lieventää. Ulkoiset riskit ovat yleensä olleet ilmeisiä, kun niitä on jälkikäteen tarkasteltu.

Kirjallisuuden ja organisaatioiden lähestymistapa riskienhallintaan perustuu vaatimusten noudattamiseen. Viranomaiset ovat säännelleet vaatimuksista, joiden puitteissa pankkien on toimittava. Pankkien työntekijät operoivat näiden vaatimusten sisällä kaikilla organisaation tasoilla. Monien riskien ennalta ehkäisemiseksi, tämä lähestymistapa onkin kaikista tehokkainta. Robert Kaplan ja Anette Mikes nostavat kuitenkin artikkelissaan esille, että onnistunut riskienhallinta edellyttää myös täysin erilaista lähestymistapaa, joka perustuu avoimiin ja selkeisiin riskikeskusteluihin. Tämän toteuttaminen käytännössä on kuitenkin osoittautunut haasteelliseksi. Laajat käyttäytymis- ja organisaatiotutkimukset ovat osoittaneet, että yksilöillä on vahvoja kognitiivisia ennakkoluuloja, jotka estävät heitä ajattelemasta riskejä ja keskustelemasta niistä ennen kuin on liian myöhäistä (Kaplan & Mikes 2012).

ESG-riskien osalta olisi tärkeää, että pankit huomioisivat ESG-riskit luottopolitiikassaan siten, että ESG-riskit laskettaisiin osaksi kokonaisriskiarviota, sillä mitä suurempi riski pankilla on, sitä suurempi on yleensä myös lainasta pyydettävä korko. Mikäli suuremmat riskit hinnoiteltaisiin asiakkaan maksamaan marginaaliin, voisi se nostaa suuripäästöisen liiketoiminnan vieraanpääoman kustannusta ja kannustaa toiminnasta aiheutuvien päästöjen laskemiseen. Lisäksi riskienhallinnan

kannalta tulisi seurata, että yksittäinenkään laina ei riko merkittävästi ESG-kriteerejä, koska on mahdollista, että yksittäinenkin ESG-kriteerien vastainen laina voi aiheuttaa ympäristöhaittoja, kuten saastuttamista.

4 Vihreät yrityslainat

4.1 Vihreän yrityslainan käsite

Vihreillä yrityslainoilla tarkoitetaan lainoja, joilla rahoitetaan kestäviä ja ympäristöystävällisiä hankkeita. Vihreän yrityslainan myöntämisen edellytyksenä on se, että lainan käyttötarkoitukseen liittyvä ympäristöhyöty voidaan osoittaa. Vihreä yrityslaina voidaan rahoittaa esimerkiksi laskemalla liikkeelle vihreä joukkovelkakirjalaina, jolla tarkoitetaan sitä, että kerätyt varat käytetään kokonaisuudessaan uusien tai käynnissä olevien hyväksyttävien vihreiden hankkeiden tai niiden osan rahoittamiseen tai jälleenrahoittamiseen, jonka lisäksi niiden tulee olla GBP-periaatteiden neljän perusosion mukaisia. Vihreiden joukkovelkakirjalainojen tarkoituksena on kehittää velkamarkkinoiden keskeistä roolia ympäristöä hyödyttävien hankkeiden rahoittamisessa. Vihreää joukkovelkakirjalainaa koskevat kansainväliset standardit, jotka määrittävät mihin käyttökohteisiin rahoituksen voi ohjata (Nordea 2020 & ICMA GBP, s. 1–2).

Green Bond Principles (GBP) -periaatteet määrittävät vapaaehtoisiksi prosessiohjeiksi (*voluntary process guidelines*), jotka edistävät avoimuutta ja luottamusta vihreiden joukkolainojen markkinoilla tarjoamalla selkeän lähestymistavan tällaisten lainojen liikkeeseenlaskuihin. Periaatteiden tarkoituksena on edistää luotettavuutta vihreiden joukkolainojen markkinoilla antamalla avoimuutta ja raportointia koskevia suosituksia. GBP-periaatteet sisältävät varojen käytön, hankkeiden valintaa ja arviointia koskevan prosessin, varojen hallinnoinnin sekä raportoinnin (ICMA 2022 & GBP 2018 s. 3).

Varojen käyttö vihreisiin hankkeisiin on keskeisin vihreän joukkovelkakirjalainan ominaisuus. GBP-periaatteissa määritellään useita yleisluokkia, joiden perusteella hanke voidaan luokitella vihreäksi. Näitä yleisluokkia ovat muun muassa vihreät rakennukset, uusiutuva energia sekä energiatehokkuus esimerkiksi uusissa rakennuksissa. Vihreissä hankkeissa pyritään huomioimaan keskeisiä ympäristötavoitteita, joita ovat ilmastonmuutoksen hillitseminen, ilmastonmuutokseen sopeutuminen, luonnonvarojen suojelu, luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen sekä saastumisen ehkäisy ja hallinta. Varojen käyttöä tulee kuvata asianmukaisesti arvopaperin juridisessa dokumentaatiossa, jonka lisäksi jokaisen nimetyn vihreän hankkeen tulee tuottaa selkeitä ympäristöhyötyjä, joita liikkeeseenlaskijan on arvioitava ja mahdollisuuksien mukaan myös mitattava (GBP 2018 s. 3–4 & ICMA 2022).

Hankkeiden valintaa ja arviointia koskevalla prosessilla tarkoitetaan puolestaan sitä, että vihreän joukkolainan liikkeeseenlaskijan tulee kertoa sijoittajille siitä, mitkä ovat ympäristöä hyödyttävät tavoitteet, miten hanke sopii vihreiden lainojen yleisluokkiin ja toisaalta kuvatta niitä mahdollisia

ympäristöriskejä, joita hankkeeseen liittyy ja miten näitä riskejä voitaisiin vähentää. Kolmannella periaatteella tarkoitetaan varojen hallinnointia, jolla viitataan siihen, että vihreällä joukkolainalla kerätyt nettovarot on asianmukaisella tavalla pidettävä erillään muista varoista (GBP 2018, s. 5). Neljättä periaatetta, raportointia, käsitellään seuraavassa alaluvussa.

4.2 Raportointi

GBP-periaatteisiin sisältyvällä raportoinnilla tarkoitetaan sitä, että liikkeellelaskijoiden on kaikkien varojen sijoittamiseen asti laadittava, säilytettävä ja pidettävä saatavilla ajantasaiset tiedot varojen käytöstä, päivitettävä ne vuosittain sekä piettävä tiedot ajan tasalla. Tässä suhteessa avoimuus korostuu, sillä olisi erityisen tärkeää kertoa niistä vaikutuksista, joita hankkeilla odotetaan olevan ja suositeltavaa on, että nämä tiedot sisällytettäisiin säännöllisiin raporteihin (GBG 2018, s. 6).

On tärkeää havaita, että GBP-periaatteissa on kyse *vapaaehtoisesta* prosessiohjeista, joita kansainvälinen pääomamarkkinajärjestö ICMA päivittää vuosittain. Suomessa suuryritykset ovat tiettyjen edellytysten täytyessä laintasoisesti velvoitettuja raportoimaan liiketoiminnan vastuullisuudesta. Kun vihreää lainaa koskeva projekti on saatu loppuun, edellytetään raportointia vihreiden lainojen käyttötarkoituksesta (Handelsbanken 2022a). Vastuullisuusraportoinnista on säädetty kirjanpitolain (1336/1997) 3 a-luvussa, joka tuli voimaan vuonna 2016. Kansallinen lakimuutos johtui EU-tason muutosdirektiivistä, joka tuli voimaan 5.12.2014, sillä muutosdirektiivillä muutettiin tilinpäätösdirektiiviä (HE 208/2016 vp, 3). Kirjanpitolain 1 §:n mukaan yleisen edun kannalta merkittävän suuren yhteisön, jonka työntekijämäärä tilikauden aikana on keskimäärin yli 500 henkilöä, on sisällytettävä toimintakertomukseen selvitys myös muista kuin taloudellisista tiedoista. Hallituksen esityksessä arvioitiin, että muutos tulisi sen voimaan tullessa koskemaan noin 100 yritystä (HE 208/2016 vp, 7). Tällä hetkellä kirjanpitolaki velvoittaa arviolta noin kahtasataa suomalaista suuryritystä vastuullisuusraportointiin. Vaikka toistaiseksi vastuullisuusraportointi on lakisääteinen pakko vain suurimmille yhtiöille sekä pörssiyrityksille, tulee se vastaan myös alihankkijoille. Koko tuotantoketju täytyy raportoida, jotta tiedot eivät jää osittain puutteellisiksi. Tästä johtuen vastuullisuusraportointi ulottuu nyt jo lukuisiin yrityksiin (Talouhallintoliitto 2022).

Yleisen edun kannalta merkittäviin yhtiöihin lukeutuvat kirjanpitolain 1 luvun 9 §:n nojalla yhteisöt, joiden liikkeeseen laskemat arvopaperit ovat kaupankäynnin kohteena arvopaperimarkkinain (746/2012) 2 luvun 5 §:ssä tarkoitetulla säännellyllä markkinalla Suomessa, luottolaitoslaissa tarkoitetut luottolaitokset sekä vakuutusyhtiölaissa tarkoitetut vakuutusyhtiöt.

Kirjanpitolain 3 a luvun 2.1 §:n mukaan selvityksessä on oltava ainakin tiedot siitä, miten kirjanpitovelvollinen huolehtii:

- 1) ympäristöasioista;
- 2) sosiaalisista asioista ja henkilöstöasioista;
- 3) ihmisoikeuksien kunnioittamisesta;
- 4) korruption ja lahjonnan torjunnasta.

Ympäristöasioiden käsitettä avataan Euroopan unionin komission antamissa muiden kuin taloudellisten tietojen raportointia koskevissa suuntaviivoissa. Komission antamien suuntaviivojen mukaan yrityksen olisi annettava asianmukaisia tietoja toimintojensa todellisista ja mahdollisista vaikutuksista ympäristöön sekä siitä, miten nykyiset ja ennakoitavissa olevat ympäristöseikat voivat vaikuttaa yrityksen kehitykseen, tulokseen tai asemaan. Näitä tietoja voiva olla olennaiset tiedot pilaantumisen ehkäisemisestä ja vähentämisestä, energiankäytön ympäristövaikutukset, suorat ja epäsuorat päästöt ilmakehään, luonnonvarojen (kuten veden tai maan) käyttö ja suojele sekä niihin liittyvä luonnon monimuotoisuuden suojele, jätehuolto, kuljetuksesta tai tuotteiden ja palvelujen käytöstä ja hävittämisestä aiheutuvat ympäristövaikutukset ja ympäristöystävällisten tuotteiden ja palvelujen kehittäminen (Euroopan komission suuntaviivat 2017, s. 14, 15).

Hallituksen esityksen mukaan merkittävää on se, että harkintavaltaa edellä mainittujen luovutettavien tietojen laajuudesta on siten annettu kirjanpitovelvolliselle. Lain 3:2.6 momentissa säädetään, että selvityksen antamisessa kirjanpitovelvollinen voi halutessaan noudattaa kansallisia, Euroopan unionin tai kansainvälisiä toimintakehyksiä. Kirjanpitovelvollisen on tällöin ilmoitettava, mitä toimintakehyksiä se käyttää. Ympäristöasioiden osalta mahdollisuutena on esimerkiksi hyödyntää muun GRI-ohjeistoa (Global Reporting Initiative), ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmä (EMAS) tai Yhdistyneiden kansakuntien (YK) Global Compact –aloite (HE 208/2016 vp, 11, 13).

Vastuullisuusraportointi voi tuntua raskaalta niille yrityksille, jotka ovat vasta siihen siirtymässä. Markkinoilla on kuitenkin kehitteillä automaatiota, joka tulee helpottamaan raportointia suuresti. Tilastoja voidaan tulevaisuudessa kerätä suoraan toiminnanohjausjärjestelmästä. Esimerkiksi Deloitte kehittää yhteistyössä SAP:in kanssa ohjelmistoa, jolla vastuullisuusraportointi otetaan osaksi yrityksen normaalia raportointia. Automaatio laskee kynnystä hakea vihreää lainaa, koska ohjelmistoon tulee myös vihreän rahoituksen hallintatyökalu ja kasvaneen läpinäkyvyyden johdosta vastuullisuus pystytään entistä paremmin osoittamaan (Deloitte 2022).

4.3 Läpinäkyvyys

Vihreään sijoituskohteeseen sijoittava haluaa olla varma, että hänen sijoituksensa käytetään todellisuudessa vihreään käyttökohteeseen. Sen vuoksi sijoittajalle on tärkeää, että hän voi saada läpinäkyvää ja luotettavaa tietoa. Viherpesulla viitataan siihen, että yrityksen tuotteesta, palvelusta tai toiminnasta syntyneestä ympäristövaikutuksesta annetaan harhaanjohtava kuva.

Toiminnassaan viherpesua hyödyntävä organisaatio pyrkii luomaan mielikuvan siitä, että se toimii vastuullisten toimintatapojen mukaan, kuitenkin niin toimimatta. Vihreän hankkeen arvioinnissa on keskeistä arvioida hankkeen todellisia hyötyjä ympäristölle. Esimerkkinä viherpesusta voidaan mainita se, että lentoyhtiö tarjoaa asiakkaalle mahdollisuutta ostaa päästökompensaation, jolla hyvitetään lennosta aiheutuneita päästöjä tai esimerkiksi sitä, että öljy-yhtiön hallinnossa suositaan etäkokouksia, jotta lentomatkailua vähennettäisiin. Molemmat esimerkitapaukset ovat pieniä tekoja ympäristön hyväksi, mutta niitä voidaan pitää viherpesuna, koska varsinaiset hyödyt toiminnasta aiheutuviin päästöihin suhteessa ovat niin pieniä (Thompson 2021 s.106-107).

Toisenlaisena viherpesuna voidaan pitää myös tilannetta, jossa yrityksen ympäristötoimet eivät ole lainkaan ympäristöystävällisiä, eikä niillä ole mitään vaikutusta ympäristöön. Esimerkkinä voidaan mainita tilanne, jossa vihreällä joukkovelkakirjalainalla rahoitetaan hieman puhtaampaa hiilivoimaa. Viherpesulta halutaan välttyä rahoituslalla, jotta luottamus vihreisiin tuotteisiin säilyy. Mikäli vihreitä joukkovelkakirjalainoja tarjottaisiin väärin tarkoituksellisesti, laskisi se kiinnostusta markkinoilla tuotteita kohtaan (Thompson 2021 s.107). Yhteisiä pelisääntöjä on pyritty luomaan tekemällä alle standardointia, jota joukkovelkakirjalainojen liikkeelle laskijat pyrkivät omilla toimintatavoillaan noudattamaan. Haettaessa vihreää rahoitusta on toimijan pystyttävä osoittamaan läpinäkyvästi, mihin laina käytetään ja tarvittaessa raportoimaan myöhemmin tilanteen kehityksestä (GBP 2022).

Osoittaakseen luottamusta markkinoille yritykset ja valtiot voivat hyödyntää luottolaitoksia, jotka perinteisen liiketoimintansa lisäksi tarjoavat vastuullisuuden luokittelua. Second party opinion (SPO) auttaa erityisesti liikkeellelaskijoita, jotka ovat kiinnostuneet saamaan rahoitusta erityisesti vastuullisuudesta kiinnostuneilta sijoittajilta (ISS 2022). Moody's on yhdysvaltalainen joukkovelkakirjojen luottoluokittelija, joka tarjoaa myös omaa ESG-palvelua, jonka avulla laina tai joukkovelkakirjalaina voi saada ulkopuolisen todistuksen vastuullisuudesta. Lainanantaja pystyy helposti saamaan käsityksen siitä, mihin laina raha tullaan käyttämään ja mihin lainalla pystytään vaikuttamaan. Moody'sin laatimasta todistuksesta selviää, mille ESG-riskeille lainansaaja altistuu. Esimerkiksi Moody's on antanut lausunnon joukkovelkakirjalainalle, jonka avulla rahoitetaan Toivo groupin energiatehokkaita asuntoja Suomessa ja Ruotsissa. Moody'sin julkaiseman arvion mukaan Toivo Group pystyy edesauttamaan YK:n laatimia tavoitteita energiatehokkuuden osalta. Markkinoilla on myös muita yrityksiä, jotka myös analysoivat ESG-vaikutuksia (Moody's 2022). Huhtämäki Oyjille myönnetyn yrityslainan ESG-vaikutukset on analysoinut Institutional Shareholder

Services, jonka mukaan Huhtamäen yrityslainalla voidaan edesauttaa maanpäällistä elämää ja vastuullista kuluttamista (ISS 2022).

4.4 Hinnoittelu

Pankin hinnoittelemisissa luotoissa lähtökohtana on tuoton ja riskin korrelaatio. Mitä korkeampi riski on, sitä korkeampi on myös luotosta maksettava korko. Luotto tulisi hinnoitellakin siten, että se maksimoi luoton arvon pankille ja minimoi samalla riskin maksukyvyttömyydestä. Ennen luottopäätöstä pankin on kuitenkin arvioitava lainan riskit suhteessa sen tuottoon. Tähän prosessiin kuuluu sekä hakijan että lainan käyttötarkoituksen arviointi. Oikein hinnoitellun luoton marginaalin voi laskea alla olevalla kaavalla, mikäli muita kustannuksia ei ole.

$$R^L = \frac{1 + r}{1 - d} - 1$$

R^L = kannattava lainan korko

r = riskitön korko (eli "riskittömän" sijoituksen, kuten valtion joukkovelkakirjojen tuotto)

d = velan takaisinmaksun laiminlyönnin todennäköisyys

(Casu ym. 2015 s.363)

Suomessa pankit tarjoavat vihreälle yrityslainalle halvemmän koron, kuin normaalille yrityslainalle. Tarkoituksena on luoda yrityksille kannustin valita vihreä yrityslaina. Esimerkiksi Nordea tarjoaa oman Verde-ohjelmansa avulla 0,25 prosenttia alhaisemmän lainakoron hankkeille, jotka tukevat EU:n ilmasto- ja ympäristötavoitteita. Verde-rahoitus on Euroopan unionin investointiohjelmaa InvestEU:ta (Nordea 2020).

5 Tutkimuksen toteutus

5.1 Tutkimuksen metodit ja aineistonkeruu

Tässä luvussa kuvataan sitä, miten tutkimus toteutettiin, miten aineisto kerättiin sekä miten saatua aineistoa analysoitiin. Luvussa käsitellään myös valittua tutkimusmenetelmää tuoden esiin valitun menetelmän etuja sekä haasteita tutkimukselle. Tutkimuksen tavoitteena on saada selville mitä hyötyä pankille on tarjota vihreitä yrityslainoja. Samalla pyritään selvittämään vihreiden yritysainojen nykytilaa ja tulevaisuuden näkymiä Suomessa.

Tämä tutkimus toteutettiin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena, koska laadullisen tutkimuksen tavoitteena on ymmärtää tutkimuskohteena olevaa ilmiötä tutkittavien näkökulmasta. Laadullisen tutkimuksen keinoin on mahdollista selvittää, mitä hyötyä pankeille on vihreiden yritysainojen tarjoamisesta ja ymmärtää ilmiötä syvemmin. Aineiston keräämistavaksi valikoitui haastattelu, koska haastattelu on joustava aineiston keräämisen tapa ja sen avulla on mahdollista selvittää, mitä ihminen ajattelee. Haastattelijalla on mahdollisuus toistaa kysymys, oikaista väärinkäsityksiä, selventää ilmausten sananmuotoa ja käydä keskustelua tiedonantajan kanssa. Joustavaa haastattelusta tekee myös se, että kysymykset voidaan esittää siinä järjestyksessä, kun tutkija katsoo aiheelliseksi. Haastattelun voidaan valita henkilöt, joilla on kokemusta tutkittavasta ilmiöstä tai tietoa aiheesta (Tuomi & Sarajärvi 2018).

Haastattelun muodoksi valikoitui teemahaastattelu eli puolistrukturoitu haastattelu. Puolistrukturoidussa haastattelussa edetään tiettyjen etukäteen valittujen teemojen avulla ja metodi mahdollistaa sen, että kysymyksiä voi esittää eri järjestyksessä tarpeen mukaan tai osan voi mahdollisesti jättää myös esittämättä (Tuomi & Sarajärvi 2018). Puolistrukturoitu haastattelu on jonkin verran vapaampi muoto kuin strukturoitu haastattelu, jossa kysymykset ovat ennakolta valmiina. Puolistrukturoidun haastattelun etuna on, että haastattelussa voidaan saada selville myös jotakin sellaista, jota tutkija ei olisi välttämättä osannut ottaa huomioon laatiessaan vastausvaihtoehtoja. Kysymyksiä voidaan tarvittaessa myös tarkentaa, jolloin välttyään kysymyksen ymmärtämisen väärinkäsityksiltä. Haastattelumallin etuna on myös se, että tutkija saa kaikilta haastateltavilta näkemyksen hänen tutkimuksensa keskeisiin ja etukäteen määriteltyihin aiheisiin kuinkin haastateltavan itse sanoittamina (Puusa. 2020). Avoimuudessaan teemahaastattelu eli puolistrukturoitu haastattelu on lähellä syvähaastattelua, jota ei ole strukturoitu ollenkaan. Keskeisenä erona on kuitenkin se, että puolistrukturoidussa haastattelussa on ennalta laadittu kysymyksiä tietystä teemasta. Tärkeää on erityisesti se, että puolistrukturoidussa haastattelussa pyritään löytämään merkityksellisiä vastauksia tutkimuksen tarkoituksen ja kysymyksenasettelun mukaisesti (Tuomi & Sarajärvi 2018).

5.2 Analyysimenetelmä

Tässä tutkielmassa käytetään laadullisen tutkimuksen analyysimenetelmänä sisällönanalyysiä. Tällä analyysimenetelmällä pyritään saamaan tutkittavasta ilmiöstä kuvaus tiivistetyssä ja yleisessä muodossa kuitenkin kadottamatta aineiston sisältämää informaatiota. Tutkimusaineisto on aluksi hajanaista ja laajaa, joten keskeisen sisällön tiivistäminen on olennaista. Sisällönanalyysi on keino jäsentää empiiristä aineisto. Tavoitteena on luoda selkeä kokonaisuus, jota voidaan myöhemmin analysoida ja materiaalista voidaan luoda johtopäätöksiä. Analyysissa on pyrittävä totuudenmukaisuuteen ja uskottavaan tulkintaan sekä perustelemaan tehtyjä ratkaisuja. Lisäksi analysointi prosessi voidaan tallentaa vaiheittain, jotta siihen voidaan tarpeen tullen palata (Puusa, 2020 ja Tuomi & Sarajärvi 2018).

Koska laadullisessa tutkimuksen tarkoituksena ei ole tehdä tilastollisia yleistyksiä vaan kuvata ilmiötä tai aihetta syvemmin, on tärkeää, että haastateltavilla henkilöillä on ymmärrystä, tietoa ja kokemusta haasteltavasta asiasta. Lisäksi on tärkeää, etteivät haastateltavat henkilöt ole satunnaisesti valittuja vaan sellaisia, joita on aiheen näkökulmasta mielekästä haastatella (Tuomi & Sarajärvi 2018). Tutkimuksen laadun ja tarkoituksenmukaisuuden varmistamiseksi haastatteluun valittiin henkilöt, jotka ovat omassa työssään tekemisissä vihreiden yrityslainojen parissa. Haastateltavat henkilöt ovat töissä pankissa johtotehtävissä, joten vastauksissa korostuu tutkimuksessa tavoiteltu pankin näkökulma ja toisaalta heidän asiantuntijuutensa aihepiirissä.

Koska laadullisissa tutkimuksissa pyritään aiheen tai ilmiön syvempään kuvailuun, haastateltavien määrän ei tarvitse olla suuri. Tavanomaista laadullisissa tutkimuksissa on haastatella alle 10 ihmistä ja joissain tapauksissa yksikin haastateltava riittää (Litchman 2018, 252). Tutkimukseen valittiin kaksi haastateltavaa, joista haastateltava A on pankin X yrityslainojen maajohtaja ja haastateltava B on pankin X konttorin varajohtaja, joka työskentelee vihreiden yrityslainojen parissa. Ensimmäinen haastatteluista pidettiin etäyhteydellä haastateltava A:n kanssa ja toinen pidettiin kasvotusten pankkikonttorilla haastateltava B:n kanssa. Haastattelua varten oli laadittu etukäteen kysymykset, jotka esitettiin haastateltaville henkilöille. Tarkoituksena oli puolistrukturoidun haastattelumenetelmän mukaisesti se, että haastattelu on mahdollista toteuttaa hieman vapaamuotoisemmin kuin strukturoitu haastattelu ja kysymykset esittää haastattelun kuluessa sopivassa järjestyksessä sekä siten, että tarkentavia kysymyksiä on mahdollista kysyä. Haastattelussa haastateltavat saivat myös kertoa vapaasti aiheesta.

Haastattelut nauhoitettiin ja sen jälkeen litteroitiin eli kirjoitettiin auki tekstimuotoon (Hirsjärvi & Hurme 2015, 138). Sisällönanalyysin keinoksi valikoitui aineistolähtöinen analyysi, jossa analyysiyksiköt valitaan aineistosta tutkimuksen kysymyksenasettelun mukaisesti niin, ettei analysoitavia

seikkoja ole etukäteen valittu. Tarkoituksena oli ensin pelkistää eli redusoida aineistoa ja listata pelkistettyjä ilmauksia, jonka jälkeen etsiä samankaltaisuuksia ja eroavaisuuksia pelkisteistä ilmauksista. Sisällönanalyysin keinoin on mahdollista etsiä eroavaisuuksia ja samankaltaisuuksia haastettavien vastauksista sekä tutkia, minkälaisia seikkoja he ovat haasteluissa maininneet kunkin kysymyksen kohdalta (Tuomi & Sarajärvi 2018). Teemoittelulla tarkoitetaan sitä, että analyysivaiheessa tarkastellaan aineistosta nousevia piirteitä, jotka ovat yhteisiä haastateltaville. Haastattelun lähtöteemat voivat nousta analyysivaiheessa esiin, mutta sen lisäksi myös uusia teemoja voi nousta esiin (Hirsjärvi & Hurme 2015, 173).

6 Tulokset

6.1 Tutkimuksen rakenne

Tämä kappale käsittelee sekä tutkimuksessa esiin nousseita havaintoja että aineiston perusteella tehtyä analyysiä. Viimeinen alaluku koskee tutkimuksen johtopäätöksiä. Haastattelukysymykset jaettiin kolmeen erilaiseen kategoriaan, joita olivat kysymykset liittyen vihreisiin yrityslainoihin yleisellä tasolla, kysymykset liittyen pankkien saamiin hyötyihin sekä kysymyksiin, jotka koskevat pankeille vihreistä yrityslainoista mahdollisesti aiheutuvia haasteita. Näitä teemoja käsitellään seuraavassa luvussa haastatteluiden kautta. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, mitä etua pankeille on tarjota normaalien yrityslainojen lisäksi vihreitä yrityslainoja. Samalla pyrittiin myös tekemään havaintoja vihreiden yrityslainojen markkinasta sekä tulevaisuuden näkymistä. Vastaukset käydään läpi käsitellen vastauksissa esiin nousseita eroja sekä samankaltaisuuksia.

6.2 Vihreät yrityslainat

Haastateltavilta kysyttiin, millainen suosio vihreillä erityslainoilla on ollut ja millaisia vihreitä yrityslainoja heidän edustamassaan pankissa tarjotaan. Lisäksi haastattelussa kysyttiin, millaisia kriteerejä vihreiltä yrityslainoilta edellytetään.

Kun haastateltava A:lta kysyttiin vihreiden yrityslainojen suosiosta, nousi esiin, että vihreiden yrityslainojen kysyntä ja kiinnostus on kasvanut nopeasti. Kysynnän taustalla on suurten yritysten vastuullisuustavoitteet, jotka ovat tarkentuneet ja joiden vuoksi ollaan valmiita tekemään töitä kaikilla yrityksen osa-alueilla. Yhtenä osa-alueena on myös yrityksen rahoitus, johon sopivat luontevasti pankkien tarjoamat vihreät yrityslainat. Vihreät yrityslainat ovat olleet myös houkuttelevia niiden alhaisemman koron takia, joka on osaltaan myös nostanut tuotteiden suosiota. Haastateltava B puolestaan vastasi vihreiden yrityslainojen suosiosta kysyttäessä, että vihreiden yrityslainojen kysyntä on ollut vielä toistaiseksi pientä. Hän koki, että vihreiden yrityslainojen suosio tulee vielä kasvamaan, kun tieto uudesta rahoitusmahdollisuudesta leviää yrityksissä. Haastateltava B:n näkemyksenä oli se, että vihreän yrityslainan tuoma positiivinen julkisuuskuva voisi tuoda lisäarvoa asiakkaille. Haastateltava B kertoi esimerkin vihreän rahoituksen mahdollistaman positiivisen julkisuuskuvan hyödyistä. Esimerkiksi talonyhtiö voi vihreän rahoituksen avulla näyttää, että talonyhtiö on todistetusti vihreä, koska sille on myönnetty vihreä laina. Talonyhtiö voi olla kiinnostavampi mahdollisten ostajien mielestä, joten asunnon omistajien kannalta vihreä rahoitus tuo lisäarvoa myös julkisuuskuvansa avulla.

Molemmat haastateltavat odottavat, että vihreiden yrityslainojen suosio kasvaa, kun yrityksissä tieto vihreän rahoituksen eduista leviää. Haastateltava B nosti esille, miten pankkien on kerrottava uudesta rahoitusmuodosta ja sen eduista asiakkaille, jotta tietämys voisi kasvaa.

Kun haastateltava A:lta kysyttiin siitä, millaisia vihreitä yrityslainoja heidän edustamassaan pankissa tarjotaan, haastattelussa nousi esiin, että vihreät yrityslainat voidaan käytännössä jakaa kahden ryhmään. Ensimmäisen ryhmän muodostavat vihreät yrityslainat, jotka laaditaan tapauskohtaisesti asiakkaan kanssa. Kyseisissä lainoissa ehdoksi voidaan esimerkiksi määritellä, että yritys sitoutuu saavuttamaan tietyt vastuullisuustavoitteet tiettyyn aikaan mennessä. Edellytyksenä on, että lainalla voidaan saavuttaa EU:n taksonomian mukaisia tavoitteita. Toisen ryhmän muodostavat vihreät yrityslainat, jotka seuraavat pankin luomaa ennalta määriteltyä toimintatapaa. Nämä vihreät yrityslainatuotteet ovat yksinkertaisempia myöntää, koska lainan ehdoille on selkeät vaatimukset. Esimerkiksi talonyhtiön energiaremontti voidaan rahoittaa vihreällä lainalla, mikäli talonyhtiön energiatehokkuus paranee vähintään 30 prosenttia. Haastateltava B nosti esiin, että hänen edustamassaan pankissa tarjotaan esimerkiksi vihreitä yrityslainoja rakennusten uudistuotantoon, mikäli rakennuksessa saavutetaan energialuokka A.

Kun haastateltava A:lta kysyttiin siitä, millaisia kriteerejä vihreiltä yrityslainoilta edellytetään, kertoi A, että vihreät yrityslainat edellyttävät, että velallinen raportoi projektin tuloksesta pankille, koska vihreän yrityslainan luoma ympäristöhyöty on voitava osoittaa. Mikäli vaadittuun lopputulokseen rahoitetussa hankkeessa ei päästä, on laina muutettava normaaliksi yrityslainaksi. Esimerkiksi energiaremontissa velallisen on toimitettava pankille energiatodistus, josta selviää talonyhtiön uusi energialuokka. Haastateltava B:n haastattelussa nousi vihreiden yrityslainojen kriteerien osalta esiin, että erityisesti helposti määriteltävissä olevien vihreiden lainojen määrää halutaan kasvattaa. Vihreitä yrityslainoja on yksinkertaisempaa myöntää, kun vihreän lainan kriteerit ovat selkeät yrityksille ja pankin asiantuntijoille. Haastatteluiden pohjalta voidaan todeta, että rakennuksen energiatodistus ja joutsenmerkki ovat yksinkertaisia tapoja osoittaa vihreän lainan ympäristöhyöty. Joutsenmerkityiltä rakennuksilta vaaditaan energiatehokkuutta ja niiden kuuluttava A-energialuokkaan. Rakentamisessa käytettyjen rakennusmateriaalien on oltava kierrätettävissä ja huollettavissa. Joutsenmerkki takaa sen, että rakennuksessa on hyvä sisäilma sekä ilmanvaihto ja runsaasti päivänvaloa (Joutsenmerkki 2022).

Haastateltava A toi esille, että vihreitä yrityslainoja myönnetään myös tapauskohtaisesti hankkeille, joiden ympäristöhyöty on arvioitava erikseen tapauskohtaisesti. Silloin lainan arviointi tapahtuu pankin sisällä erillisen asiantuntijaryhmän toimesta.

6.3 Hyödyt pankeille

Haastateltavilta kysyttiin, onko jotain toimia, joilla vihreiden lainojen määrää voitaisiin kasvattaa sekä kiinnostaako yrityksiä eniten alhaisempi hinta, joka vihreällä lainalla voidaan saavuttaa. Lisäksi kysyttiin, voisivatko haasteltavat nähdä vihreiden lainojen yleistyvän tulevaisuudessa ja näkevätkö he vihreiden lainojen kysynnän kasvavan. Molemmat haastateltavat kertoivat, kuinka tärkeää on, että pankki toimii vastuullisesti. Pankkisektorilla on omat vastuullisuustavoitteet ja sitoumukset, joihin liittyy vastuullisen rahoituksen kasvattaminen. Tarjoamalla ja laatimalla vihreitä yrityslainoja voidaan saavuttaa pankeille asetettuja tavoitteita. Lisäksi haastateltava A toi esille, miten pankin sidosryhmät ja sijoittajat edellyttävät pankin toimivan vastuullisesti, joten pankkitoiminnan jatkumisen kannalta toimet ovat välttämättömiä. Haastateltava B nosti esille, miten pankki voi vihreiden yrityslainojen avulla konkreettisesti esittää, miten se toteuttaa vastuullisuutta toiminnassaan. Vihreä yrityslainakanta toimii erinomaisena tapana edistää vastuullisuutta, koska vihreään toimintaan suunnattu pääoma voidaan esittää lukuina.

Kun haastateltavilta kysyttiin onko, olemassa jotain keinoja, joilla vihreiden yrityslainojen määrää voitaisiin kasvattaa, vastasivat molemmat, että tietoisuus vihreistä yrityslainoista on pientä yritysten parissa. He uskoivat suosion lisääntyvän, kun yritykset tietävät hakea vihreää rahoitusta. Haastateltava B kertoi, että hän on valmistelemassa vihreän rahoituksen tilaisuutta, jotta tieto mahdollisten asiakkaiden keskuudessa leviäisi. Haastateltava A arvioi, että yritykset haluavat parantaa omaa vastuullisuuttaan yhä enemmän. Molemmat haastateltavat kertoivat, että he on mahdollista tarjota vihreä yrityslainan pienemmällä korolla kuin perinteinen yrityslaina. Molemmat uskoivat alhaisemman hinnan olevan merkittävä kannustin yrityksille hakea vihreää rahoitusta. Haastateltava B kertoi, että yritykset kilpailuttavat laajasti rahoituksen tarjoajat, joten pienikin hinnan alennus on merkittävä etu. Lisäksi haastateltava B kertoi, miten tuomalla esiin vihreän rahoituksen hinnan tuoma etu, voi kiinnostus vihreisiin lainoihin yritysten parissa lisääntyä.

6.4 Haasteet

Haastatteluissa kysyttiin, millaisia haasteita vihreiden yrityslainojen osalta on noussut esiin lainoja laatiessa sekä miten voidaan varmentaa se, että laina käytetään vihreään kohteeseen. Kummasakin haastatteluissa kävi ilmi, miten vihreät yrityslainat ovat tuotteina vielä melko uusia. Haastateltava A nosti esille, että pankeilla on vastuu siitä, että henkilöstö tuntee vastuullisuuskysymykset ja osaa toimia niiden mukaisesti. Myös pankin asiakkaille yrityslainat ovat melko uusia lainoja, joten pankin puolelta tarvitaan ammattitaitoa hankkeiden vastuullisuutta arvioitaessa. Vihreä rahoitus on vielä suhteellisen uusi rahoitusväline, jonka takia harvalla on laajaa kokemusta aiheesta. Lähivuosina kokemusta kuitenkin kertyy pankeissa ja yrityksissä, joten osaaminen aiheen osalta kasvaa.

Haastateltava B toi esille, että tärkeintä henkilöstön toiminnassa on tietää ainakin perusteita vihreistä yrityslainoista ja niiden kriteereistä, kuten siitä, että energiaremontin aikana on saavutettava 30 prosentin parannus energiatehokkuuteen suhteessa entiseen. Haastattelussa nousi esiin myös se, että henkilökunnan tietoisuus vihreistä yrityslainoista tulee kasvamaan lainojen yleistyessä.

Haastateltava A kertoi, miten laajennettu selonottovelvollisuus vihreän rahoituksen osalta lisää työtä pankin ja asiakkaan välillä. Pankin on saatava varmennus siitä, että yritys on saavuttanut sille ennalta asetetut tavoitteet. Haastateltavat eivät kuitenkaan kuvanneet prosessia itsessään rasakaaksi tai aikaa vieväksi. Raportointi tapahtuu jälkikäteen, jonka takia pankin on pidettävä huolta siitä, että raportti tai todistus muistetaan pyytää jälkikäteen. Vasta myöhemmin lainan myöntöhetkestä voidaan varmistaa, että lainanmyöntökriteerit ovat täyttyneet.

6.5 Pohdintaa tuloksista

Mielenkiintoinen eroavaisuus haastatteluissa oli se, että A:n ja B:n näkemiset vihreiden yrityslainojen suosioista erosivat toisistaan. B:n näkemyksen mukaan asiakkailla ei ole vielä tarpeeksi tietoa vihreistä yrityslainoista, kun taas A:n mukaan vihreiden yrityslainojen suosio on kasvussa. Kummankin haastateltavan vastauksissa korostui kuitenkin yritysten kiinnostus alhaisempia korkoja kohtaan, jolla voidaan mahdollisesti nähdä olevan vaikutusta vihreiden yrityslainojen suosioon myös tulevaisuudessa. Haastateltavat painottivat vastauksissaan erilaisia yrityslainoja, kun heiltä kysyttiin siitä, mitä millaisia vihreitä yrityslainoja heidän edustamassaan pankissa tarjotaan. A:n vastauksissa painottuivat vihreät yrityslainat, joita myönnetään energiaremontteihin, kun taas B:n vastauksissa painottuivat vihreät yrityslainat, joita myönnetään rakennusten uudistustoimintaan. Nähtävissä on siis se, että vihreille yrityslainoille on erilaisia kohteita, kunhan lainat täyttävät niille asetetut vaatimukset.

Tutkimustulosten perusteella on havaittavissa, että vihreiden yrityslainojen yleistyminen edellyttää että asiakkailla olisi enemmän tietoa niiden tuomista hyödyistä, sillä vihreät yrityslainat eivät ole vielä täysin yritysten tiedossa. Toisaalta vihreiden yrityslainojen houkuttelevuutta lisää etenkin alhaisemmat korot suhteessa muihin yrityslainoihin, joka on osaltaan vaikuttanut vihreiden yrityslainojen suosion kehittymiseen. Tältä osin yritysten kilpailuttaessa lainoja pienikin ero koroissa voi muodostua merkittäväksi eduksi yrityksen näkökulmasta. Myös kuluttajien näkökulmasta kiinnostus vihreisiin yrityslainoihin voi kasvaa esimerkiksi sen kautta, jos talonyhtiölle on myönnetty vihreä yrityslaina, sillä se toimii osoituksena talonyhtiön ympäristöystävällisyydestä. Lisäksi havaintona voidaan pitää sitä, että informaation lisääntyessä vihreisiin yrityslainoihin liittyen, on erityisen tärkeää, että pankkien henkilöstöllä on käytössään ajantasaista tietoa vihreisiin yrityslainoihin liittyen.

7 Yhteenveto

Tutkielman tarkoituksena oli selvittää, mitä etua pankeille on tarjota normaalien yrityslainojen lisäksi vihreitä yrityslainoja. Samalla pyrittiin myös tekemään havaintoja vihreiden yrityslainojen markkinasta sekä tulevaisuuden näkymistä. Vihreillä yrityslainoilla tarkoitetaan lainoja, joilla rahoitetaan kestäviä ja ympäristöystävällisiä hankkeita. Vihreän yrityslainan myöntämisen edellytyksenä on se, että lainan käyttötarkoitukseen liittyvä ympäristöhyöty voidaan osoittaa. Vihreät yrityslainat muodostavat pankeille tuotteen, jolla ne voivat edistää yhteiskunnan siirtymistä vähäpäästöisempään maailmaan. Kansainväliset sopimukset edellyttävät, että pankit sitoutuvat kestävän kehityksen toimintaperiaatteisiin ja ottavat ne huomioon toiminnassaan. Pankit ovat tuoneet markkinoille uusia tuotteita, joilla edesautetaan Pariisin ilmastopimuksen tavoitteiden saavuttamista. Vihreyden arviointi ei ole vielä markkinoilla yhtenäistä, mutta EU on luomassa luokittelujärjestelmää (taksonomia), jonka tarkoituksena on luoda yhtenäinen luokittelu siitä, mikä on vihreää.

Haasteena voidaan pitää osaamisen ja yhtenäisen sääntelyn puutetta markkinoilla. Vihreisiin yrityslainoihin liittyy tällä hetkellä vastuullisuusraportointia koskevaa sääntelyä, joka koskee tällä hetkellä vain suuryrityksiä. Sääntelyn määrä tulee mahdollisesti kasvamaan ja tiukentumaan suhteessa tämän hetkiseen tilaan. Kun taksonomia-asetuksen muita kriteerejä koskevat täydennykset tulevat voimaan, seuraa asetuksesta lisää sääntelyä, jota pankkien tulee mahdollisesti ottaa huomioon myös vihreitä yrityslainoja myöntäessään. Sääntelyn lisääntymisellä voidaan saada aikaan positiivisia ympäristövaikutuksia, mikäli yritykset sitoutuvat noudattamaan sen asettamia velvoitteita ja pyrkivät vastuullisuusraportoinnissaan läpinäkyvyyteen. Toisaalta yrityksen toiminnan läpinäkyvyys voi olla omiaan parantamaan yrityksen julkisuuskuvaa, sillä läpinäkyvyyden avulla myös ulkopuolisilla tahoilla on parempi mahdollisuus varmistua siitä, ettei yrityksen toiminta ole viherpesua. Olisi kuitenkin myös tärkeää, että yritykset noudattaisivat GBP-periaatteita niiden vapaaehtoisesta luonteesta huolimatta, GBP-periaatteilla tavoitellaan luotettavuutta vihreiden joukkolainojen markkinoilla. Luottopäätösten tekijöiden voi olla haasteellista arvioida yritystoiminnan kestävyttä, koska yhtenäistä ja selkeää ESG-kriteeristöä ei ole vielä käytössä.

Edelleen suurena haasteena kestävän rahoituksen yleistymiselle voidaan pitää maailmanlaajuisen päästökaupan puutetta, jota ei ole pystytty luomaan poliittista erimielisyyksistä johtuen. Mikäli yhtenäinen päästökauppasopimus saataisiin solmittua, ei tuotantoa voitaisi siirtää maasta toiseen sen perusteella, että jossain toisessa maassa päästökauppaa ei säännellä tai sääntely ei ole tiukkaa. Jotta ilmastonmuutosta voitaisiin tosiasiallisesti torjua, tarvittaisiin tehokkaita toimia, kuten yhtenäistä päästökauppasopimusta, sillä pelkästään pienillä toimilla, kuten yksittäisten vihreiden yrityslainojen avulla ei pystytä torjumaan ilmastonmuutosta.

Haastattelututkimuksessa nousi esiin, että konseptina kestävä rahoitus on vielä melko uusi, joten organisaatioiden tehtävänä on kouluttaa oma henkilöstönsä aihepiiriin osalta. Toinen esiin nousut seikka oli se, että vastuullista rahoitusta joudutaan toistaiseksi soveltamaan tapauskohtaisesti, joka hidastaa sen suosion kasvua. Lisäksi haastattelututkimuksen perusteella havaittiin, että yritysten kiinnostus vihreitä yrityslainoja kohtaan on kasvussa. Kiinnostukseen voi liittyä osaltaan vihreiden yrityslainojen alhaisemmat korot suhteessa tavallisiin yrityslainoihin sekä ympäristöystävällisyyden luoma positiivinen julkisuuskuva. Käynnissä oleva globaali ilmastokriisi voi myös vaikuttaa siihen, että vihreitä yrityslainoja alettaisiin pitää julkisuuskuvan vuoksi tärkeämmässä asemassa kuin nopeita tuloksia. Tällä hetkellä vihreät investoinnit ovat ajankohtaisempia ja houkuttelevampia kuin ennen, koska ne voidaan nähdä tuottoina lyhyemmälläkin aikavälillä.

Haastatteluiden perusteella selvisin, että vihreitä yrityslainoja myönnetään erilaisiin hankkeisiin, kuten rakennusten uudistuotantoon ja energiaremontteihin. Jotta vihreitä yrityslainoja voitaisiin tarjota enemmän, tietoisuuden niitä kohtaan tulisi lisääntyä. Tämä herättääkin pohtimaan, tulisiko pankkien entistä aktiivisemmin edistää yritysten tietoisuutta vihreiden yrityslainojen käyttökohteista, hyödyistä sekä saatavuudesta, jotta ymmärrys vihreiden yrityslainojen eduista välittyisi yrityksille riittävällä tavalla. Jatkossa tutkimusta voitaisiin tarvita siitä, miten vihreitä yrityslainoja pankeissa markkinoidaan ja kuinka tietoisia eri yritykset niistä ovat.

Lopputuloksena voidaan todeta, että kestävien, vihreiden yrityslainojen avulla pyritään ilmastositomusten mukaisten tavoitteiden saavuttamiseen ja ainakin toimimaan sen eteen, ettei maapallon keskilämpötila nousisi yli kahteen asteeseen. Ilmastonmuutoksen ehkäisen kannalta ratkaisevaa olisi kuitenkin, että kestävä kehitys otettaisiin konkreettisesti huomioon jokaista luottoa laatiessa ja vihreät lainat olisivat yleisiä ja niiden saatavuus kattavasti tiedossa kaikissa pankeissa. Yksittäisten pankkien tarjoamat vihreät yrityslainat eivät välttämättä vielä laske merkittävästi maailman päästöjä, mutta ne voivat kuitenkin toimia esimerkkinä ohjaamalla yrityksiä pienentämään toimintansaan syntyviä päästöjä. Jotta vihreiden yrityslainojen avulla voitaisiin yhä paremmin torjua ilmastomuutosta, tulisi tietoisuutta niistä lisätä sekä yrityksille että pankkien henkilökunnalle ja pyrkiä saattamaan tietoisuuteen vihreiden lainojen etuja sekä ympäristöhyötyjä. Lisää tutkimusta tarvitaan kuitenkin sen osalta, millainen todellinen vaikutus vihreillä yrityslainoilla voisi olla ilmastomuutoksen hillitsemiseen ja siitä, onko eri pankeissa yhtenäinen linja koskien vihreiden lainojen edellytyksiä vai vaihtelevatko käsitykset vihreiden lainojen kriteereistä pankeittain.

Lähteet

BIOS 2022. Vihreä siirtymä Luettavissa: <https://bios.fi/vihrea-siirtyma-ja-irtautuminen-energiariippuvuudesta/> Luettu:2.9.2022.

Bruno 2021. Mobility protests in the Netherlands of the 170s. Luettavissa: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2210422421000769> Luettu 12.9.2022.

Casu, B., Girardone, C., Molyneux, P. 2015. Introduction to banking. Pearson. Edinburgh.

Deloitte 2022. Deloitte and SAP expand sustainable operations to help clients successfully navigate the rapid pace of change in climate-driven transformation. Luettavissa: <https://www2.deloitte.com/global/en/pages/about-deloitte/press-releases/deloitte-and-sap-expand-sustainable-operations.html> Luettu 28.10.2022.

Euroopan unioni. Tavoitteena vihreämpi Eurooppa. Luettavissa: https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/actions-topic/environment_fi Luettu 6.10.2022.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus kestävyyteen liittyvien tietojen antamisesta rahoituspalvelusektorilla 2019/2088/EU annettu: 27.11.2019.

Euroopan investointipankki 2022. Environmental and climate sustainability. Luettavissa: <https://www.eib.org/en/about/priorities/climate-action/index.htm> Luettu: 14.10.2022.

Euroopan Komission tiedonanto. Muiden kuin taloudellisten tietojen raportointia koskevat suuntaviivat. (2017/C 215/01).

Euroopan komissio. Kohtuuhintaisempaa , varmempaa ja kestävämpää energiaa koskevat yhteiset euroopplaiset toimet. Luettavissa: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:71767319-9f0a-11ec-83e1-01aa75ed71a1.0013.02/DOC_1&format=PDF Luettu 1.9.2022

Finanssiala 2022. Taksonomia Luettavissa: <https://www.finanssiala.fi/uutiset/taksonomia-valine-ym> Luettu 1.10.2022

Handelsbanken 2022a. Vastuullinen rahoitus. Luettavissa: <https://www.handelsbanken.fi/fi/yrityksi-asiakkaat/rahoitus/vastuullinen-rahoitus/vihreat-lainat>

Handelsbanken 2022b. Energiankulutus ylös kulut alas. Luettavissa: <https://email.info.handelsbanken.fi/article/0/40/434B5E4475424A5D4B71/6768258> Luettu 15.10.2022.

Handelsbanken c. Aktiivisesti hallinnoidut rahastot. Luettavissa: <https://www.handelsbanken.fi/fi/henkiloasiakkaat/saasta-ja-sijoita/rahastot/vastuullinen-sijoittaminen/aktiivisesti-hallinnoidut-rahastot> Luettu 3.9.2022

Harvard Business School 2022. What does sustainability mean in business. Luettavissa: <https://online.hbs.edu/blog/post/what-is-sustainability-in-business> Luettu: 16.9.2022.

Hirsjärvi, S & Hurme, H. Tutkimushaastattelu: teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Gaudeamus 2015.

IEA 2022. Net zero by 2050. Luettavissa: https://iea.blob.core.windows.net/assets/deebef5d-0c34-4539-9d0c-10b13d840027/NetZeroBy2050-ARoadmapfortheGlobalEnergySector_CORR.pdf Luettu: 9.9.2022

ISS 2022. Second party opinion. Luettavissa: <https://www.isscorporatesolutions.com/solutions/esg-solutions/second-party-opinion/> Luettu 11.10.2022.

Joutsenmerkki. Rakentaminen Luettavissa: <https://joutsenmerkki.fi/teemat/rakentaminen/> Luettu 3.11.2022.

Kontkanen, E. Pankkitoiminnan käsirja. 2015. Hansaprint Oy. Vantaa.

Kuva 1. Hyske, A., Lönnroth, M., Savillakso, a., Sievänen, R., 2020. Vastuullinen sijoittaja E-kirja. Kauppakamari. Helsinki.

Kuva 2. Agenda 2030: <https://kestavakehitys.fi/agenda-2030> Luettu 12.09.2022.

Kuva 3. Päästöoikeuden hinta (Investing.com 2022). Luettavissa: <https://www.investing.com/commodities/carbon-emissions> Luettu 14.10.2022.

Lampikoski, T. & Sippo, J. 2013. Vihreä aalto. Kauppakamari. Helsinki.

Litchman, M. Qualitative Research for the Social Sciences. SAGE Publications 2014.

McKinsey & Company 2022. How climate action can help deliver EU energy security. Luettavissa: <https://online.hbs.edu/blog/post/what-is-sustainability-in-business> Luettu: 17.10.2022.

Moody's 2022. ESG opinion provider. Luettavissa: <https://esg.moodys.io/sustainable-finance> Luettu: 23.10.2022.

Nordea 2020. Sustainability report 2020. Luettavissa: <https://www.nordea.com/en/doc/nordea-sustainability-report-2020.pdf> Luettu 6.9.2022.

Puusa, A., Juuti, P. & Aaltio, I. 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. E-kirja. Helsinki: Gaudeamus.

Pörssisäätiö 2022. Vastuullinen sijoittaminen ja omistaminen. Luettavissa: <https://www.porssisaatio.fi/sijoituskoulu/vastuullinen-sijoittaminen/> Luettu 8.9.2022.

Robert S. Kaplan Anette Mikes Harvard Business Review. Managing risks a new framework. Luettavissa: <https://hbr.org/2012/06/managing-risks-a-new-framework> Luettu 19.9.2022.

Schoenmaker, D. & Schramade, W. 2019. Principles of sustainable finance. Oxford University Press. Oxford.

Sheila Bonini & Steven Swartz Profits with purpose: How organizing for sustainability can benefit the bottom line Luettavissa: <https://www.mckinsey.com/~media/McKinsey/Business%20Functions/Sustainability/Our%20Insights/Profits%20with%20purpose/Profits%20with%20Purpose.ashx> Luettu 8.10.2022

Sitra 2022. Vastuullisuuden tulevaisuus Luettavissa: https://www.sitra.fi/app/uploads/2022/06/sitra_vastuullisuuden_tulevaisuus_fin_0822.pdf Luettu 5.11.2022.

Suomen pankki 2022. Luettavissa: <https://www.suomenpankki.fi/fi/rahoitusvakaus/rahoitusjarjestelma-lyhyesti/> Luettu 10.10.2022.

The Economist The world urgently needs to expand its use of carbon prices. Luettavissa: <https://www.economist.com/briefing/2020/05/23/the-world-urgently-needs-to-expand-its-use-of-carbon-prices?linkId=100000071681329>. Luettu: 9.11.2022.

Thompson, S. 2021. Green and sustainable finance: Principles and practice. Lontoo: Kogan Page Limited.

Tieteen termipankki Luettavissa: <https://tieteentermipankki.fi/wiki/Oikeustiede:p%C3%A4%C3%A4st%C3%B6kauppa> Luettu 8.11.2022.

Tilastokeskus 2022 Luettavissa: https://www.stat.fi/til/ehi/2021/04/ehi_2021_04_2022-03-10_tie_001_fi.html Luettu: 10.11.2022.

Tuomi, J. & Sarajarvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Uudistettu laitos. E-kirja. Helsinki. Tammi.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2022. Päästökauppa. Luettavissa: <https://tem.fi/paastokauppa> Luettu: 24.10.2022.

Valtioneuvoston kanslia Hiilineutraali ja luonnon monimuotoisuuden turvaava Suomi 2022 Luettavissa: <https://valtioneuvosto.fi/marinin-hallitus/hallitusohjelma/hiilineutraali-ja-luonnon-monimuotoisuuden-turvaava-suomi> Luettu: 11.10.2022.

WMO 2022. United in science. Luettavissa: https://library.wmo.int/doc_num.php?explnum_id=11308 Luettu 22.9.2022.

YK 2022. Kestävän kehityksen tavoiteohjelma Agenda 2030 Luettavissa: <https://kestavakehitys.fi/agenda-2030> Luettu: 2.10.2022.

YLE 2022 Kun päästöille tuli hintalappu Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-12316854> Luettu: 12.9.2022.

Ympäristöministeriö 2022a. Pariisin ilmastopimus Luettavissa: <https://ym.fi/pariisin-ilmastosopimus> Luettu 16.9.2022.

Ympäristöministeriö 2022b. Euroopan aluekehitysrahaston rahoitus vihreän siirtymän kehityshankkeille. Luettavissa: <https://ym.fi/avustukset-ja-tuet/euroopan-aluekehitysrahasto> Luettu 2.10.2022.

Liitteet

Liite 1.

Kysymykset

- 1) Minkälainen suosio vihreillä yrityslainoilla on ollut?
- 2) Minkälaisia vihreitä yrityslainoja tarjoatte?
- 3) Mitä kriteerejä lainan on täytettävä ollakseen vihreä?
- 4) Minkälaisia haasteita on noussut esiin vihreitä lainoja laatiessa?
- 5) Uskotko vihreiden yrityslainojen määrän kasvavan? kuinka paljon?
- 6) Onko jotain toimia, joilla vihreiden lainojen määrää voitaisiin kasvattaa?
- 7) Kiinnostaako yrityksiä eniten alhaisempi hinta, joka vihreällä lainalla voidaan saavuttaa?
- 8) Mitä vaatimuksia yrityksen on täytettävä saadakseen vihreän yrityslainan?
- 9) Miten varmennetaan, että vihreä laina käytetään vihreään kohteeseen?